

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 06 (566) 09-15 fevral, Şubat, sal, il 2024
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbāhəddīn Eloğlu

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin
andıçmə mərasimi keçirilib

Səh. 2

Serok Barzanî û Balyozê Amerika
li Iraqê bi wekalet civiyan

Səh. 2

Serok Nêçîrvan Barzanî pîrozbahiya
Yekîtiya Nivîskaran kir

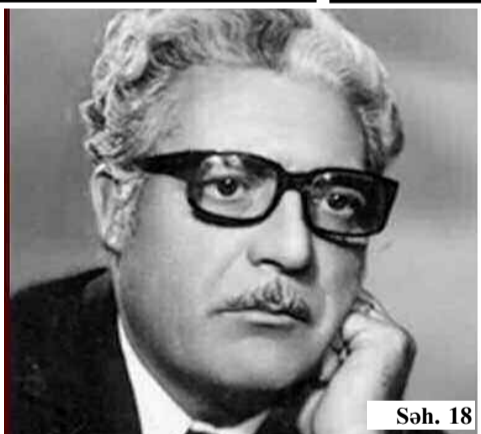
Səh. 7

DASTANLARDA YAŞAYANLAR

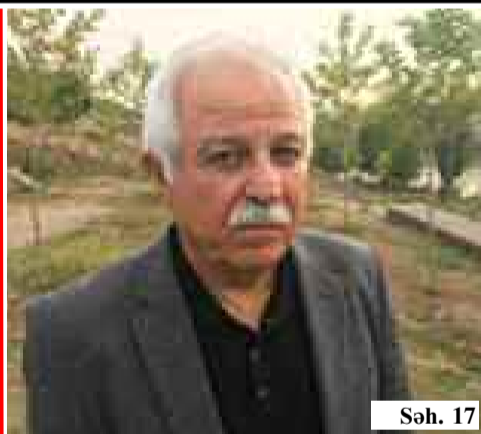
Səh. 16

Hilbijaratin HAK-PAR
û partiyên Kurdistanî

Səh. 18

ŞER LI CİYA, Romana
Kurdî û Elîyê Evdilrehman

Səh. 17

Çi hat serê Selaheddîn
û Başak Demîrtaşê...

Türkmənçay müqaviləsi: Azərbaycanı parçalamaq və
Osmanlılara qarşı yeni cəhbə yaradılması üçün imzalanıb

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ"
ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd Xalqının rolu

Şaban Aslan: Tarix və Kürtler

Qafqazda Şəddadi Kürd dövləti

Kurt Şex Seidin AİLESİNİN TARİHÇESİ

Səh. 3

Bese ev felek para me bibe

Səh. 10

Sənsizlik

Səh. 10

Ən uca zirvələrdən
gəlsin İlhamın səsi

Səh. 16

Mistefa: Wê piştgiyaya Amerika
ji bo Pêşmerge bidome

Prezident İlham Əliyev və oğlu Heydər Əliyev Hərbi Hava Qüvvələrinin hərbi obyektlərində olublar

Fevralın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Milli Məclisdə andıçmə mərasimi keçirilib.

Andıçmə mərasimində birinci xanım Mehriban Əliyeva, dövlət rəsmiləri, hökumətin üzvləri, Milli Məclisin deputatları iştirak ediblər.

Mərasim iştirakçıları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi hərərətə qarşıladılar.

Ümumxalq səsverməsi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş İlham Heydər oğlu Əliyevin andıçmə mərasimi açıq elan olundu.

Silahlı Qüvvələrin əsgərləri Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ştandardını (bayrağını) tənənəli marşın sədaları altında səhnəyə gətirdilər.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev və Konstitusiyası Məhkəməsinin hakimləri səhnəyə dəvət olundular.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev çıxış edərək dedi:

- Hörmətli xanımlar və cənablar.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsi 2024-cü il 13 fevral tarixli qərarı ilə növbədənkenar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçk-

ilərinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəticələrini təsdiq edərək, cənab İlham Heydər oğlu Əliyevi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti elan etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş cənab İlham Heydər oğlu Əliyev Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 103-cü maddəsinə uyğun olaraq, Konstitusiyası Məhkəməsi hakimlərinin iştirakı ilə and içməyə dəvət olunur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının üzünə qoyaraq and içdi:

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirərkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əməl edəcəyimə, dövlətin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyacağıma, xalqa ləyaqətlə xidmət edəcəyimə and içirəm!

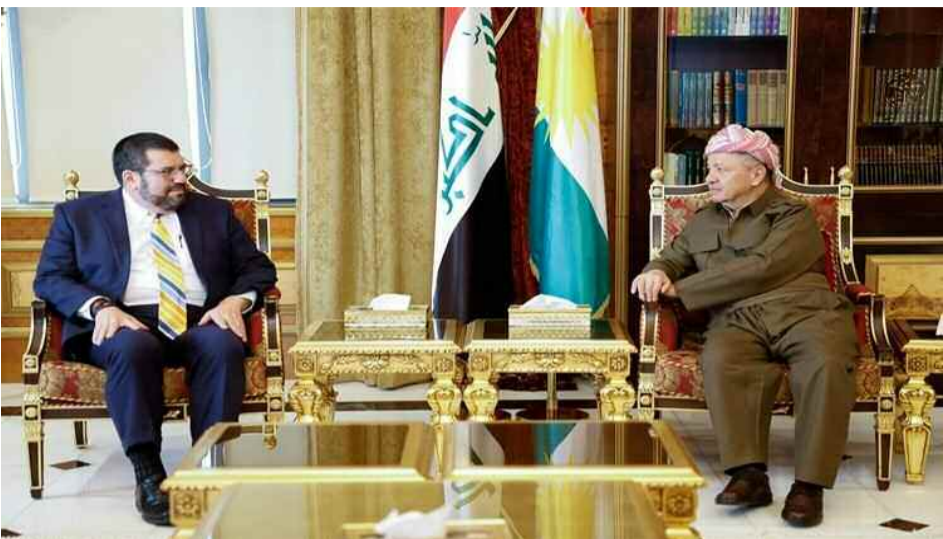
Sonra Prezident müqəddəs "Qurani-Şərif"ə əl basaraq and içdi:

- Əlimi "Qurani-Şərif"ə basaraq and içirəm: Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaratdığı milli-mənəvi dəyərlərə və ənənələrə sadıq olacağam, onları daim uca tutacağam.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndi.

Prezident İlham Əliyev təzim edərək, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını öpdü.

Serok Barzanî û Balyozê Amerîka li Iraqê bi wekalet civiyan

Serok Barzanî û Balyozê Amerîka li Iraqê bi wekalet , rewşa Iraq, Herêma Kurdistanê û navçeyê gotûbêj kirin.

Serok Mesûd Barzanî îro 14ê Sibata 2024an pêşwazî li BBalyozê Amerîka li Iraqê bi wekalet David Berger kir.

Di hevdiñinê de, pêşhatên dawî yê Iraq û navçeyê, metirsiya terorê, peywendiyên di navbera Herêma Kurdistanê û Iraqa Federal de û astengiyên li pêşya wan peywendiyên, hatin gotûbêj kirin.

Di derbarê rewşa giştî ya Iraq û Herêma Kurdistanê de, Serok Barzanî tekezî li ser wê yekê kir ku pêwîste hemû alî pabendî destûrê bin ku gelê Iraqê deng li ser daye û qewareya Herêma Kurdistanê û saziyên wê biparêzin. Nabe jî bi awayekî nedestûrî dest li proseya yasadana Herêmê bê kirin. Herwiha wek di destûrê de bi zelaî hatiye gotin ku eger cudabûn di navbera yasayên Herêma Kurdistanê û yasayên Parlamentoya Iraqê de hebe, yasayên Herêma Kurdistanê di rêza yekem de dibe.

Serok Barzanî di beşeke din ji axaftinên xwe de amaje bi wê kir, ku pêwîste hilibijartinên Parlamentoya Kurdistanê werin encamdan û nabe bihaneyên nedestûrî dest li proseya hilibijartinan û tedbîrên wê were kirin û nabe astengî li pêş wê werin danin û nabe bi bihaneyên hebûna taneyan li yasayan hewl ji bo paşxistina wê bîn dayîn.

Di derbarê hilibijartina Serokê Parlamantoya Iraqê de jî Serok Barzanî got, ew dixwazin pêkhatiya Sunne bi têgihîştina di nava xwe de li ser namzedekî li hev bikin û hemû alî jî ji bo serkeftina proseya hilibijartina Serokê Parlamantoya Iraqê hevkarîyê bikin.

Di derbarê rewşa mana hêzên hevpeymanan li Iraqê de jî, Serok Barzanî got ku ev pirs, pirseke niştimanî ye û ne tenê girêdayî pêkhateyeke diyarkirî ye, pêwîste hikûmeta Iraqê bi rêya wezaret û dezgehên fermî bi guftûgo ligel hevpeymanan bigihin rêkeftin û encamekê. Divê hemû pêkhatiyên Iraqê vê rastiyê bizanin ku hîn jî metirsiya terorê û metirsiya vejîna wê heye. Di vê derbarê de Serok Barzanî ji şanda mêvan re eşkere kir ku pêwîste hemû alî piştgiriya proseya diyalog û rêkeftina di navbera hikûmeta Iraqê û hevpeymanan de bikin û ev pirs ne erkê parlamentoyê ye. Ji bo berjewendiyê Iraqê jî, divê dûr ji muzayedeya siyasî û encam û hevkeşeyên herêmî, berjewendî, aramî û ewlehiya hemû cih û pêkhatiyên Iraqê li ber çavan bê girtin.

Her aliyek jî dizane ku eger Amerîka rejîma berê hilneweşandiba û alîkariya Iraqê di proseya azadkirina Iraqê de nekiriba, ewên niha li Iraqê deshilatdar in, dê qet nedikarîbana li Iraqê hikum bikin.

Prezident İlham Əliyev TÜRKPA-nın Baş katibini və beynəlxalq seçki müşahidə missiyasının rəhbərini qəbul edib

Fevralın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasının (TÜRKPA) Baş katibi Mehmet Süreyya Eri və TÜRKPA beynəlxalq seçki müşahidə missiyasının rəhbəri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü Osman Mesteni qəbul edib. Prezident İlham Əliyev seçkilərdə müşahidəçi qismində iştirakına görə TÜRKPA nümayəndə heyətinə və müşahidə missiyasının bütün üzvlərinə təşəkkürünü bildirdi.

Müşahidə missiyasının üzvləri prezident seçkilərində inamlı qələbə münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdilər. Onlar həm Şuşada, həm də Xankəndidə səsvermə prosesini müşahidə etdiklərini məmnunluqla

bildirdilər və bunu tarixi məqam kimi qiymətləndirdilər.

Prezident İlham Əliyev bu seçkilərin tarixi hadisə olduğunu deyərək ailə üzvləri ilə birlikdə Xankəndi şəhərində təşkil olunmuş səsvermə prosesində iştirak etdiyini xüsusi vurğuladı.

Qonaqlar bildirdilər ki, Prezident İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə Azərbaycan xalqının Qarabağ Zəfəri bütün Türk dünyasının zəfəridir və bu, Türk dünyasının özünəinamını daha da gücləndirib.

Söhbət zamanı Türk dünyasının bir ailə olduğu və bu çərçivədə əməkdaşlığın bütün sahələrdə daha da dərinləşdirilməsinin və genişləndirilməsinin vacibliyi qeyd edildi.

Serok Nêçîrvan Barzanî pîrozbahiya Yekîtiya Nivîskaran kir

Bi helkefta pênçî û çaremîn salvegera damezrandina Yekîtiya Nivîskarên Kurd, bi germî pîrozbahiye li nivîskarên Kurd dikim û hêviya serkeftinê û pêşkeftinê berdewam dikim. Ez bi rêz û hurmet li rol û xizmeta wan a pîroz a ji bo pêşxistina ziman û wêjeya kurdî dinêrim. Nivîskarên Kurd hertim ji bo hişyarkirin û parastina

nasnameya netewî ya Kurd û Kurdistanê û avakirina civakeke medenî û hevpejirandin û toleransê xebat kirine. Silav li ruh û bîranînên wan nivîskarên mezin ku xizmet û berhemên wan hertim di bîra me de bimîne û em wan bi rêzdarî bi bîr tînin.

Nêçîrvan Barzanî

Serokê Herêma Kurdistanê

Türkmənçay müqaviləsi: Azərbaycanı parçalamaq və Osmanlılara qarşı yeni cəhbə yaradılması üçün imzalanıb

Tarixi arayış: 1828-ci il fevralın 9-da Təbriz yolunun üç verstliyində yerləşən kiçik Türkmənçay kəndində ikinci sülh sazişinin sonuncu iclası keçirildi. Fevral ayının 10-da "İsanın anadan olmasının 1828-ci ilində" gecə münəccimin təyin etdiyi vaxtda, saat 12:00-da barışıq paktı imzalandı. Müqaviləni Rusiya tərəfindən İvan Paskeviç, İran tərəfindən isə Mirzə Əbdül Həsən xan imzaladılar. Elə həmin an müqavilənin bağlanması münasibətilə rus toplarından 101 yaylım atəşi açıldı. (Второе полн. собр. законов, т. III, № 1794, СПб, 1830; Акты, относящиеся до заключения мира с Персией. Изд. Лазаревского ин-та, СПб, 1828.)

Müqavilənin əsas müddəaları Peterburqda hazırlanmışdı. Onun hazırlanmasında Qafqaz ordularının komandanı olmuş Yermolov və Paskeviçin yazışmaları, hesabatları və sənədləri mühüm rol oynamışdır. İlk olaraq 1826-cı ildə ilk müddəalar yazılmış, daha sonra Cəlaloğlu lagerində 24 may 1827-ci ildə Qırboyedov və Obresk tərəfindən əlavələr edilmişdir. Səfir A.Qırboyedov sabahı gün bu "xoş xəbər"i Rusiya paytaxtına çatdırdı və Petropavlovsk qalasından da top atəşləri açıldı. Azərbaycanın tarixində faciələrə yol açan bu müqavilənin xəbərini hökmdara çatdıran İvan Paskeviç qraf elan edildi. Türkmənçay sazişinin digər iştirakçısı, "Ağıldan bəla" komediyasının müəllifi A.Qırboyedova 4000 çervon ənam, A.Obrezkovun nişanlığına isə üç yüz minlik cehiz hədiyyə edildi.

Müqaviləyə görə, İrəvan və Naxçıvan Rusiyaya verildi, Xəzər dənizi Rusiyanın daxili dənizi hesab edildi. Bundan sonra ermənilərin kütləvi surətdə Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi başladı və xüsusi köçürülmə komitəsi yaradıldı. 1828-1829-cu illərdə İrandan 40-50 min, Türkiyədən 90 min erməni Azərbaycana köçürüldü. Tanınmış rus tədqiqatçısı Şavrov ermənilərin Cənubi Qafqaza köçürülməsi prosesini araşdırdıqdan sonra 1911-ci ildə yazdı: "Hazırda Cənubi Qafqazda yaşayan 1 milyon 300 min erməninin 1 milyondan çoxu bu diyarın yerli əhalisi deyil. Onları bura biz köçürüb gətirmişik".

Hüquqi arayış: Bəs bu müqavilənin ləğvi mümkündürmü sualına beynəlxalq hüquq nə deyir:

1) Rusiya ərazisində yaranan sovet Rusiyası ilə İran arasında 1921-ci ilin fevralında Moskva müqaviləsi imzalanıb. Həmin müqavilənin şərtlərinə görə, Çar Rusiyası ilə İran arasında o tarixə qədər bağlanmış bütün müqavilələr o cümlədən də Türkmənçay

müqaviləsi qüvvədən düşmüş hesab edildi. Bu gün artıq Türkmənçay müqaviləsi qüvvədə deyil. Ancaq Türkmənçay müqaviləsi ilə müəyyən edilən sərhədlər başqa müqavilələrlə də təsdiqlənir.

2) 1979-cu ildə İran islam inqilabı nəticəsində süqut etdi. Bu zaman da yeni yaranmış İİR şahlığı xələf kimi görmədi və hər şeyi sıfırdan başlamaq qərarına gəldi. Yəni İran şahlığının hüquq və öhdəlikləri İİR-a şamil olun-

mur, o cümlədən Türkmənçay müqaviləsindən də irəli gələn öhdəliklər və səlahiyyətlər. Bu o deməkdir ki, İran cənubi Azərbaycanı əldə saxlamaq üçün Türkmənçay müqaviləsinə istinad edə bilməz. Bu müqavilə artıq mövcud deyildir. Çünki müqaviləni bağlayan subyektlər hüquq varisi qoyulmadan ləğv olunmuşdur.

3) Türkmənçay müqaviləsinin Peterburq variantında ermənilərin köçürülməsi və ümumiyyətlə, ermənilərə aid heç bir cümlə olmayıb. Müqavilənin orijinal nüsxəsi olan "1826,1827 və 1828-ci illər ərzində Paskeviç və onun yavəri Buturlin arasında gizli və hərbi yazışmalar" adlı sənəddə ermənilər haqqında bir cümləyə belə rast gəlinmir. (Л.С. Семенов, «О некоторых источниках по истории русско-персидских отношений первой трети XIX в.», «Вестник Ленингр. У-та \ 1959, У.). Bu müqavilənin Fransız nüsxəsində də şəxsən erməni sözlünə rast gəlməmişəm. Buna görə də sonradan bura həm xristian əhali sözlünün dəyişilərək erməni sözlünün keşiş Nersesin və Qırboyedovun əlavə edilərək 4-cü və 13-cü maddələr tamamilə dəyişməsinə əsas götürərək bu müqavilənin orijinal nüsxəsi ilə əks fikirlər təşkil etməsi bizə bu müqavilənin qüvvədən düşməsinə yaxud da yenidən baxılmasını tələb etmək haqqı verir.

4) Beynəlxalq hüquqa görə Türk-

mənçay müqaviləsi ölü müqavilə və ölü imzalara əsaslandığından hüquqi qüvvəsini çoxdan itirib. Məsələyə hüquqi varislik nöqteyi-nəzərindən baxanda Rusiyada 1917-ci ilin sosialist inqilabı həmin ildə olan burjua inqilabından fərqli olaraq özünü Rusiya imperiyasının varisi elan etməyib. Müqavilənin hüquqi tərəfini incələdikcə məlum olur ki, İran da gərək bəzi əraziləri Azərbaycana qaytarmalı olsun. Əgər bu gün Xəzər

dənizi Rusiyanın daxili dənizi hesab edilmirsə, bu məntiqə, müqavilədə adı keçən Azərbaycan əraziləri üzərində hər iki dövlətin hüquqi sahibliyi avtomatik olaraq itirilir və mahiyyət etibarlı ilə bu iki iştirakçı dövlət yad ərazilər üzərində ancaq işğalçı statusu ilə qalmış olur.

5) İrəvan Rusiya arasında imzalanmış Güllüstan və Türkmənçay müqavilələri Azərbaycanın işğal faktını rəsmiləşdirmək üçün imzalanıb: "Bu müqavilələr bağlanan zaman Azərbaycan İranın tərkibində olmayıb. Azərbaycan ayrı-ayrı xanlıqlardan ibarət ölkə idi və mərkəzləşdirilməmiş dövlət strukturu yox idi. Bu hər iki müqavilə isə İrəvanla Rusiya arasında Azərbaycanın bölüşdürülməsi xarakteri daşıyır. Sadəcə olaraq başqa bir dövlətin əraziləri iki dövlətin arasında bölüşdürüldü".

6) Türkmənçay müqaviləsinin ləğvi ilk anda İran ərazisindəki tarixi Azərbaycan torpaqlarının müstəqilliyi məsələsini aktualaşdıracaq və bu qaçılmazdır. Beynəlxalq hüququn "Xalqların öz müqəddəratını müəyyən etməsi" prinsipi Cənubi Azərbaycana da şamil olunur və Cənubi Azərbaycan ya bu imkandan faydalanıb müstəqilliyə qovuşacaq, ya da "Türkmənçay" sülh müqaviləsinin ləğvi bu prosesi sürətləndirəcək. Amma demək olmaz ki, "Türkmənçay" sülh müqaviləsi ləğv olunsaydı, Cənubi Azərbaycan dərhal

müstəqil olacaq, sadəcə onun müstəqil olmasına əsas verən amillər güclənəcək. Qeyd edim ki, bu hüquqla belədir. Amma realıq da var. Bu müqavilələrin legitimliyini itirməsi nəticəsində İrandan ayrılmalı olan Güney Azərbaycan hansı ərazilərdən və hansı hüquqi varislikdən ibarətdir sualına ilk olaraq cavab tapmalıyıq? Qacarlar xanlığı dövrü sonrası Güney Azərbaycanı özlərinə birləşdirəndə Güneydə hüquqi olaraq 10-dan çox fərqli xanlıq var idi. Onlar heç biri indi yoxdur ki Güneyin azadlığı məsələsinə hüquqi müstəvidən iddia edərək irəli çıxsınlar. Ən sona qalan Maku xanlığı idi 1920-ci illərdə ləğv edilib. Yeni Güney məsələsinə hüquqi vərəsəlik baxımından yox, sadəcə Güneyin öz milli-azadlığı baxımından yanaşmaq doğrudur.

Siyasi arayış:

Bəs niyə Güllüstan, ardınca da Türkmənçay müqavilləri imzalandı. Rəlli q budur ki, bu müqavilələr Rusiya və Qacar dövləti arasında imzalanmış zaman Şərqdə 600 illik böyük dövlətçilik ənənələri olan Osmanlı imperiyası var idi. Buna görə də dünyanın o zamankı ağaları Fransa və İngiltərə bu məsələdə susdular. İngiltərə və Fransa bu coğrafiyada Osmanlıdan sonra ikinci bir türk dövlətinin yaranmasını istəməzdi, amma Qacarları da devirmək mümkün deyildi. Onlara Osmanlı ilə mücadilə edəcək fars dövləti lazım idi. Buna görə də Qacar xəndəninin yığılması prosesi bu müqavilələrdən sonra başladı. Avropaya və Rusiyaya Osmanlı ilə üz üzə duracaq bir dövlət lazım idi, Qacarlar isə o dərəcədə Avropaya inandırlar ki, ölkə ərazisində Türk dilinə qadağa qoydular İngiltərə və Fransanın planı bəş tutmuşdu. Ardında Pəhləvilərin hakimiyyətə gəlməsində də Avropa ölkələrinin rolu böyük olmuşdu. Amma Avropanın planın Pəhləvilərin Amerika yönümlü olması pozdu, buna görə də 1970-ci il Ağ inqilab adlandırdığımız olayda mollaları hakimiyyətə gətirdilər. Buna görə də Qacarları zaman zaman farslarla əvəz etmək planı işə düşdü. Nəticə. XX əsrin əvvəllərindən bu günə qədər də İran adlanan dövlətdə hakimiyyətdə farslar rəhbərlik edirlər. Məhz bu gün də İranda türklərin hakimiyyətə gətirilməsi Qərb və Rusiyanın maraqlarına xidmət etmir, düzdü İrana qarşı sanskiyalar, təzyiqlər var, amma bu regionda üçüncü Türk dövlətinin yaradılması üçün deyil. Çünki Türkiyə kimi güclü dövlətin yenidən 600 illik bir imperiya olması qorxusunu Qərb və Avropa yaşayırlar.

Zaur Əliyev, dosent

Bese ev felek para me bibe

Kamp û çadira bû para me,
Zarokên me jî nav birçibûn.
Havîn, zivistan wek hevî ne:
Sir û serma, agir an barane.
Sêlav, tofan, erdhej para me,
Bindestya me jî ser barê ser.
Zimanê min lale, dil bêçare,
Rabim çare ji kê bixwezim?
Îjar evan tifala zarokên me
Nav dijwarî de mezin dibin.
Hê ji dergûşî de nav hêsirê

Dê, bavên xwe mezin dibin.
Zarokên me ji başûr, bakûr,
Ji rojava û rojhilat wek hev,
Ser axa me: Kurdistana me
Bê çar û star nav kampa de,
Hîvya evda xwedê da mane-
Qey rojek rojan felek dûr be,
Xweşiya jîyanê para wan be.
Xwedêyo çevê te ser me be,
Bese ev felek para me bibe.

Gohar Mamo

Qafqazda Şəddadi Kürd dövləti

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Qeyd etmək lazımdır ki, gürcü mənbələrində göstərilən bu hadisə obyektivliyi ilə fərqlənən Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəslində tamamilə başqa tərzdə təsvir edilmişdir. Burada göstərilir ki, 417 (1026/1027) –ci ildə Abxaz çarı Arran ölkəsinə hücum edib Şəmkürü bir neçə gün mühasirə etdi. Fəzl isə böyük bir qoşunla ona qarşı hərəkət edib

Göstərilən əsəri, IX cildi, səh. 153-154). Qeyd etmək lazımdır ki, xəzərlərlə Fəzlin bu müharibəsi haqqında İbn əl-Əsir tərəfindən verilən məlumata başqa mənbələrdə təsadüf edilmir. Fəzlin göstərilən müharibədə on min adam tələfat verməsi haqqında olan xəbəri qəbul etsək, bu hadisənin Şəddadilər dövlətinə çox böyük zərbə olduğunu müəyyən etmək olar. bundan başqa İbn əl-Əsir

dur ki, Fəzl böyük oğlu Musanı vəliəhd seçmişdi. Görünür, bu və sair səbəblər Əskuyəni atasına qarşı qiyam qaldırmağa məcbur etmişdir. Fəzl oğlu Əskuyənin qiyamını yatırmaq üçün Musanın başçılığı altında Beyləqana qoşun göndərmişdi. Musa Beyləqanda olan qardaşı üzərinə hücum etdiyi zaman 38 gəmi ilə Şirvanda olan ruslar Araz çayı vasitəsilə üzərək bu nahiyəyə gəlmişdilər. Musa ibn

və hərəkət etmək məqsədi güdmüşür. Lakin V. Minorskinin əlavə etdiyi materialdan məlum olur ki, onun fikrincə körpünün tikilməsi əsasən hərbi məqsəd daşıyır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Belə bir fikri M. Altmanın kitabında da görmək olar (M.M. Altman. İstoriçeskiy oçerq qoroda Qyandji. Baku 1949. səh. 23). Qeyd etmək lazımdır ki, XI əsrin əvvəllərində Azərbaycan feodal dövlətləri Rəvvadilər və Şəddadilər arasında bəzən feodalizm dövrünə xas olan çəkişmə mövcud idi. Əsasən Azərbaycan ərazisində yerləşən rəvvadilər Muğana hücum etmişdilər. Bunu Qətran Təbrizinin qəsidlərindən də müəyyən etmək olar (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, II cild, səh. 95). Qətran Təbrizinin şerlərindən aydın olduğu kimi Rəvvadilər sülaləsindən olan Təbriz hakimi Vəhsudan o zaman Azərbaycana gələn oğuzlardan bir dəstəsini Şəddadilərin üzərinə göndərmişdi (M. X. Şərifli. Rəvvadilər dövləti haqqında, Az. SSR EA Tarix İnstitutu əsərləri,

Fəzlun " adlanırdı (Həmdullah Qəzvini. Nüzhet əl-qülüub, səh. 84). Fəzlin Arazdan cənuba keçməsi, şübhə yoxdur ki, Rəvvadiləri narahat etməyə bilməzdi. Buna görə də Fəzl müəyyən tədbirlər görməli idi. Arazın cənub tərəfi ilə müntəzəm rabitə yaratmaq üçün Araz üzərindən belə bir körpünün salınmasına ehtiyac var idi. Qeyd etmək lazımdır ki, ümumiyyətlə Azərbaycan ərazisində Araz üzərindən bir neçə yerdə körpü mövcud idi. Fəzlin tikdirdiyi körpü isə güman edildiyinə görə Xudafərin adlanan körpü olmalıdır (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 27). Xudafərin körpüsü indi dağılmışsada qalan hissələrindən onun möhkəm tikildiyini və çox mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu görmək olar. (Qeyd etmək lazımdır ki, Araz çayı üzərində iki Xudafərin körpüsü olmuşdur. On beş və on bir aşırımlı körpülər. Yazılı mənbələr on beş aşırımlı Xudafərin körpüsünün VII əsrdə Sasanilər sülaləsi dövründə tikildiyini göstərir. On bir aşırımlı körpü isə yuxarıda

döyüşə başladı və onu qaçmağa vadar etdi. Baqratın 10.000-dən artıq əsgərini qırdı, Abxaz hakimi məğlub olub geri qayıtdı. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17.) Gəncə əmiri Fəzl ilə Abxaz çarı III Baqrat arasında baş verən Şəmkür müharibəsi haqqında yuxarıda göstərilən hər iki mənbənin ziddiyyətli məlumatı məsələni obyektiv surətdə aydınlaşdırmaq üçün üçüncü bir mənbənin olmasını tələb edir. Lakin hələlik əlimizdə digər bir mənbə olmadığı üçün bu müharibənin gedişi və nəticəsi haqqında qəti fikir yürütməyi lazım bilmədik. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, hər iki mənbənin ehtiras hissi ilə tərtib edildiyini görmək çox da çətin deyildir. IV Baqratla (1027-1072) Gəncə əmiri Fəzl arasında müharibə olması haqqında yenə də gürcü mənbələrində məlumat verilir. (M. F. Brosse. Histoire de l'Arménie. səh. 316-317) Fəzlin xəzərlər üzərinə hücum etməsi haqqında İbn əl-Əsir 421 (1030)-ci il hadisələri ilə əlaqədar məlumat verir. O yazır ki, Kürd Fəzlun 421 (1030)-ci ildə xəzərlər üzərinə hücum etdi. Onlardan çox adam qırdı, əsir tutdu və böyük miqdarda qənimət aldı. Öz ölkəsinə qayıdanda o çox yavaş gedirdi, xəzərləri tamamilə darmadağın etdiyini düşünərək özünü təhlükəsiz hesab edirdi. Lakin xəzərlər onları təcili olaraq qovub adamlarından və onlara gələn könüllülərdən on mindən artıq öldürərək, topladıqları qənimətləri və müsəlman qoşunlarının mallarını əllərindən alıb geri qayıtdılar. (İbn əl-Əsir.

bu məlumatından aydın olur ki, Şəddadilər dövlətinin qoşunu əsas etibarilə iki hissədən, yeni müntəzəm daimi qvardiyadaan və könüllülərdən ibarət idi. qoşuna bilavasitə şəddadi əmirləri (padşahları) özləri başçılıq edirdilər. Şəddadi dövlətinin hərbi qüvvələri və onların sayı barədə məxəzlərdə məlumat verilmir. Yalnız Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəslindən görüldüyü kimi, 1026-cı ildə abxaz çarı Arrana hücum etdiyi zaman Fəzl böyük bir qoşunla onu qarşılayır və onun on mindən artıq əsgərini qırır. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Düşmən hərbi qüvvələrinə on min nəfər tələfat verən bu "böyük qoşun" şübhəsiz ki, miqdarca düşmən qoşunlarından çox olmalıdır. 421 (1030)-ci ildə Fəzlin oğlu Əskuyə atasına qarşı qiyam qaldıraraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. Əskuyə qoşun toplayaraq atasına və qardaşı Musanın əleyhinə çıxmışdı. (Yenə orada) Beyləqan Arran dövlətinin tərkibində idi. Əskuyə buradan atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanı müstəqil etmişdi. 505 (1111/12)-ci ildə Məsud ibn Namdarın topladığı yerli məlumatdan da Beyləqanın bəhs edilən dövrdə Şirvan və Gəncədən asılı olmadığı göstərilir (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45). Beləliklə güman etmək olar ki, Əskuyə atasının əleyhinə çıxaraq Beyləqanda müstəqil olmuşdu. əskuyənin atasına qarşı qiyam qaldıraraq müstəqil olmağa vadar edən səbəblər məlum deyildir. Lakin təkə bu məlum-

Fəzl ruslarla razılaşaraq onları gəmilərdən çıxarıb özünə kömək etmək üçün Beyləqana gətirdi. Onların köməyi ilə Beyləqanı tutdu və qardaşı əskuyəni əsir edərək öldürdü (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Beləliklə, qiyam yatırıldı, Beyləqan yenidən Şəddadilər dövlətinə qaytarıldı. I Fəzlin uzun müddətli hakimiyyəti dövründə bir sıra böyük müharibələr və daxili ara müharibəsinin olmasına baxmayaraq, o, ölkənin və dövlətin daxili işləri ilə məşğul olurdu. Fəzl etdiyi müharibələrin əksəriyyətində qələbə çalmışdı. onun dövləti feodal monarxiya tipli dövlət idi. Bu dövlət feodal münasibətlərinin inkişaf etdiyi dövrdə meydana gəlmiş və inkişaf etmişdi. Əldə olan çox az məlumatdan aydın olur ki, Fəzl müharibələrdən və hərbi işlərdən başqa ölkənin iqtisadi məsələlər, xüsusilə ticarət münasibətləri məsələsi ilə də məşğul olurdu. Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərindən görüldüyü kimi, Fəzl 418 (1027/28)-ci ildə Araz çayı üzərində böyük və möhkəm bir körpü tikdirmişdir. Bu körpünü Münəccimbaşını "əsəri-əzim" adlandıraraq onun böyük bir abidə olduğunu göstərir. (Yenə orada.) Araz çayı üzərində belə bir körpünün salınması həqiqətən böyük bir tarixi əhəmiyyətə malik idi. Bu körpünün tikdirilməsini iki nöqtə-nəzərdən qiymətləndirmək olar. V. Minorski qeyd edir ki, Fəzl Araz çayı üzərində belə bir körpünü tikdirməklə ya ticarət, ya da Azərbaycan torpaqlarına hücum

Bakı 1957, XI cild, səh. 31). Məlum olduğu kimi hələ I Fəzl Arazın cənub sahillərinə çatmışdı. Qaracadağ nahiyəsində təqribən əlliyyə qədər kendi əhatə edən bir nahiyə "Cilan –

göstərildiyi kimi 1027-ci ildə Şəddadi hökmdarı I Fəzl tərəfindən tikilmişdir. -Namiq Həsənov)

(ardı var)

Səhifəni hazırladı: Namiq Həsənov

Başbakan Barzani, BAE Devlet Başkanı ile bir araya geldi

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani, Abu Dabi'de Birleşik Arap Emirlikleri

(BAE) Devlet Başkanı Şeyh Muhammed bin Zayid Al Nahyan ile bir araya geldi.

Başbakan Barzani, Pazartesi akşamı (12 Şubat 2024) Abu Dabi'de BAE Başkanı Al Nahyan ile bir araya gelerek, Somali'de 3 askerinin hayatını kaybetmesinden dolayı taziyelerini kendilerine ilettiler.

Barzani ve Al Nahyan, ikili ilişkileri daha da güçlendirme ve çeşitli alanlarda ikili iş birliği ve koordinasyonu geliştirme konusunda mutabık kaldı.

Dünyanın en büyüğü Erbil'de! ABD'den konsolosluk açıklaması

ABD'den Erbil'de inşa edilen Dünyanın en büyük konsoloslukuna ilişkin açıklama. ABD'nin yapımına 2018'de başlanılan Dünyanın en

büyük konsolosluk kompleksi olan yapının inşasının 2024'te tamamlanması planlanmıştır.

Ancak ABD Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Genel Müfettişliği, 10 Şubat 2024 tarihli raporunda, çeşitli güvenlik nedenlerinden dolayı konsoloslukun tamamlanmasının gecikeceğini duyurdu. Raporda, proje çalışanlarının bir kısmının ülkelerine geri gönderildiği ve bu nedenle kompleksin bir kısmındaki çalışmaların durdurulduğu belirtildi. Çalışmalarının aksamasının nedeni ise İran yanlısı silahlı grupların Kürdistan Bölgesi, Irak ve bölgedeki ABD misyonlarına yönelik İHA ve füze saldırılarının artmasından kaynaklanıyor. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın talimatı üzerine projenin bir kısmındaki çalışmalar 23 Ekim 2023 tarihinden 4 Şubat 2024'e kadar askıya alınmıştı. Genel müfettişin raporuna göre, Dışişleri Bakanlığı Denizaşırı Binalar Yönetimi Ofisi, projeye işgücü kazandırmak ve çalışmaya devam etmek için bakanlığın iznini bekliyordu. ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, Denizaşırı Binalar Yönetimi Ofisi'ne gerekli iznin gönderildiğini ve kompleksin inşasının 2025'te tamamlanmasının hedeflendiğini söyledi. Erbil'deki kompleks dört Amerikalı ve bazı yerel şirketler tarafından inşa ediliyor. Tam 794 milyon dolara mal olan ve 200 bin metrekare genişliğindeki kompleks 28 futbol sahası genişliğinde.

Dışişleri Bakanlığı geçen yılın üçüncü çeyreğinde genel müfettişi bilgilendirmiş ve Erbil'deki yeni Başkonsolosluk'un inşaatının yüzde 90'ının tamamlandığını bildirmişti. Diplomatik misyon, konsolosluk ve güvenliği sağlayacak özel birlik ve ofisler dahil olmak üzere bir dizi binayı içeriyor. Kompleksin su tüketimini ve sera gazı emisyonlarını azaltacak şekilde çevre dostu bir şekilde inşa edilmesi ve aynı zamanda 400 kişilik bir personeli istihdam etmesi planlanıyor.

Türkiye'de Yaygınlaşan Kürd Düşmanlığı Üzerine!

Tartışmanın bir yerinde ırkçılığıyla tanınmış MHP'li Ahmet Çakar aynen şunları ifade ediyordu: Türkiye'de Kürd halkının varlığından bahsetmek namussuzluk ve şerefsizliktir. Asil Kürd halkının varlığını bu denli seviyesizce inkara kalkışan Ahmet Çakar'ın ve benzerlerinin Kürdlere olan düşmanlığını ve kinini ağızının salyasıyla bu şekilde ifade etmekteydi.

Gün geçmiyor ki Türkiye'de coğrafyamızın en kadim milletlerinden olan Kürdlere yönelik çirkin saldırılar ve hakaretler yapılsın. Özellikle de MHP'nin iktidar ortağı olmasından bu yana Kürdlere yapılan zulüm hakaret ve aşağılamanın bir takım çevreler tarafından sistematik bir biçimde yaygınlaştığına şahit olmaktadır.

En son dönemde böylesine bir olaya AKİT TV'de yayınlanan ve moderatörlüğünü Latif Şimşek'in yaptığı – Türkiye'de siyasi partilerin teröre yaklaşımı – adlı programda seyrettik. Programın konukları arasında MHP 24. Dönem Milletvekili Ahmet Çakar ve iktidara yakınlığıyla bilinen Mazhar Dağlı isimli Kürd akademisyen de bulunmaktaydı. Tartışmanın bir yerinde ırkçılığıyla tanınmış MHP'li Ahmet Çakar aynen şunları ifade ediyordu: Türkiye'de Kürd halkının varlığından bahsetmek namussuzluk ve şerefsizliktir. Asil Kürd halkının varlığını bu denli seviyesizce inkara kalkışan Ahmet Çakar'ın ve benzerlerinin Kürdlere olan düşmanlığını ve kinini ağızının salyasıyla bu şekilde ifade etmekteydi.

Esasen bütün hayatını futbolla ve topla bozmuş olan bu aşağılık

kişi ne Kürd halkının tarihi ne de bu halkın mücadeleye dolu sosyolojisi hakkında zerre kadar bilgi sahibi olmadığını da ortaya koyuyordu ancak işin ilginç olan tarafı Ahmet Çakar denen bu çirkin yaratığa ne programı yöneten gerici yobaz Latif Şimşek denilen sözde gazeteci ne de o programın tartışmacılarından birisi olan Kürd asıllı akademisyen Mazhar Bağcı'nın herhangi bir tepki göstermemesi olmuştu.

T.C. Devleti'nin kuruluşundan bu yana beli bir program ve anlayış temelinde Kürd halkının varlığını inkar ederek ret, inkar, imha ve asimilasyon politikalarını sinsice yürüttüğünü biliyor olmamıza karşılık son zamanlarda Kürd halkının varlığını inkar ederlerken bu halka ve onun vazgeçilmez değerlerine küfür ve hakaret edilmesinin genel bir alışkanlık haline getirildiğini teessüfle öğrenmekteyiz. Hemen her türlü tartışma ortamında bu tarz aşağılık bir yöneme başvurmasının biz Kürdler açısından asla hoş karşılanmayacağı ve böylesi bir yaklaşımın mut-

laka Kürd halkı tarafından bir karşılığının olacağını bilinmesini buradan haykırmak istiyoruz.

Dolayısıyla Kürd halkının Ortadoğu'da asaleti ve cesaretiyle bilinen 60 milyonluk bir halk olarak sömürgeciler tarafından gasp edilmiş haklı ve meşru hakları için kutsal bir mücadele yürüttüğünü ve bu mücadeleyi mutlaka başarıya taşıyarak özgürlüğüne kavuşacağını tüm kafatasçı gerici ve ırkçı çevrelerin bilmesi gerekiyor. Ayrıca kendi halkını savunmaktan aciz bir avuç çıkarıcı, korkak sözde akademisyenlerin de bu gerçeği bilmesini istiyoruz. Bu vesileyle başta faşist Ahmet Çakar ve taraflı tutumuyla ün yapmış program yöneticisi Latif Şimşek olmak üzere tüm ırkçı şoven çevrelerin de bu çirkin davranışlarını lanetliyor ve inkarı mümkün olmayan Kürd halk gerçekliğini kabullenmek zorunda oldukları konusunda kendilerini uyarıyoruz ve haddini aşan bu ve benzeri sözlerden uzak durmalarını kendilerine bir kez daha hatırlatmak istiyoruz.

Irak Petrol Bakanı'ndan Kürdistan'dan petrol ihracatına ilişkin açıklama

Irak Petrol Bakanı Hayyan Abdulgani, Kürdistan Bölgesi'nden Ceyhan Limanı'na petrol ihracatı konusunda petrol şirketleriyle anlaşmaya yakın olduklarını ve görüşmelerde ilerleme kaydedildiğini açıkladı.

Irak Petrol Bakanı Hayyan Abdulgani, gazetecilere verdiği demeçte, Irak Petrol Bakanlığı ile Kürdistan Bölgesi'nde faaliyet gösteren uluslararası petrol şirketleri arasındaki görüşmelerde ilerleme kaydedildiğini söyledi.

Görüşmelerin yakın gelecekte bir anlaşmaya dönüşmesi açısından

dan doğru yolda olduklarını kaydeden Bakan Abdulgani, "Kürdistan Bölgesi'nden petrol ihracatının yeniden başlaması, bölgenin petrol yataklarındaki üretimin yeniden başlamasına bağlı" dedi.

Iraklı Bakan, Irak'ın, özellikle Aralık ayında petrol üretimini yeniden kesme kararı sonrasında OPEC Plus kararlarına bağlı olduklarını ve günde 4 milyon varili aşmaya kararlı olduklarını söyledi.

Abdulgani, Irak'ın şu anda günde 3 milyon 350 bin varil petrol ihraç ettiğini belirtti. Irak'ın 4 milyon varil petrol üretimine ulaşması için

Kürdistan Bölgesi'nde üretilen petrole de ihtiyacı bulunuyor.

Bağdat'ın "petrolün izinsiz ihraç edildiği" yönündeki şikayeti üzerine Paris merkezli Tahkim Mahkemesi'nin Türkiye aleyhine tazminat kararı vermiş ve ardından 25 Mart 2023'te Kürdistan'dan Ceyhan Limanına petrol akışı askıya alınmıştı.

Ardından Erbil ile Bağdat, 4 Nisan 2023 tarihinde petrol ihracatına yeniden başlanması konusunda bir anlaşma imzalamıştı. Erbil-Bağdat-Ankara üçgeninde ihracatın yeniden başlaması konusunda görüşmeler yapılmış, Türkiye tarafı ihracatın yeniden başlamasına hazır olduklarını açıklamıştı.

Irak Federal Bütçe Yasası'na göre Kürdistan Bölgesi'nin petrol ihracatı ve iç tüketim için Bağdat'a günde 400 bin varil petrol teslim etmesi gerekiyor.

Ancak Kürdistan Bölgesi'ndeki petrol şirketleri ile Bağdat arasında "sözleşmeler" konusunda yaşanan anlaşmazlık nedeniyle üretim durmuş durumda. Bu nedenle Kürdistan Bölgesi bütçedeki payını alamıyor.

Mesrur Barzani: Kürt halkının kendi kaderini tayin etme gibi meşru bir talebi var

Başbakan Mesrur Barzani, Orta Doğu ve dünya başkanları ile liderler-

lerin katıldığı Dubai'deki 2024 Dünya Hükümet Zirvesi'nde önemli bir konuşma gerçekleştirdi.

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Mesrur Barzani, konuşmasında dünya başkanları ve liderlerine verdiği mesajda, Kürt halkının kendi kaderini tayin etme konusunda meşru bir talebi olduğunu söyledi.

Zirvenin, fikir alışverişinde bulunmak, yeni ufuklar keşfetmek ve yeteneğimizi test edip geliştirmek için bir fırsat olduğunu belirten Barzani, "Bugün sizlerle Irak Kürdistan Bölgesi Başbakanı olarak konuşuyorum. Bölge, son 20 yılda eski Irak'ın kalıntılarıyla yeniden bütünleşmeyi başardı. Ayrıca sizinle, sevgili bölgemizde karar vericilerin yanında yer almış, pek çok ortak zorluğun üstesinden gelmiş biri olarak konuşuyorum." dedi.

Özellikle son birkaç herkesin gerilimlerin ve birçok krize karşı akıllı bir yönetime ihtiyacı olduğunu kaydeden Barzani, "Savaş, isyan, zorluklar ve ekonomik istikrarsızlık yapımızın bir parçası haline geldi. Bu zorlukların sonucunda sosyal ve ekonomik kalkınma düzeyinde karşılaştığımız maliyetleri inkar edemeyiz. Orta Doğu'daki karar vericilerle yaptığım görüşmelerde, geçmişimizin ortak acılarının üstesinden gelme arzusunun farkına vardım." ifadesini kullandı.

Başbakan Mesrur Barzani, halkların haklarına saygı gösterilmesi konusunda verdiği mesajda, "Milletler, kendi kaderlerini belirleme hakkını beklerler. Kendi kaderini tayin hakkı insan doğasının önemli bir motivasyonudur. Vatandaşların rahat yaşayabileceği bir ortam sağlamamız gerekiyor." diye konuştu.

Konuşmasının bir başka bölümünde ise Filistin meselesine değinen Başbakan Mesrur Barzani, "Filistin'deki yaşanan krizler, hem bölgedeki insani kriz hem de Filistin sorunu pek çoğumuzun endişelendiriyor. 80 yıldır Filistin sorununun temel ilkeleri uygulanmadı, uygulansaydı bugünkü yaşanan trajediyle karşı karşıya kazılmazdık. Çıkarıcılar bu boşlukları kendi gündemleri için bir fırsat olarak kullanırken, konu göz ardı edilmiş ve karmaşık hale getirilmiştir. Daha önce Filistin halkının temel haklarına saygı gösterilseydi bu acılar yaşanmayacaktı. Aynı tanımları Kürt halkı için de yapmak mümkündür. Kürt halkının da kendi kaderini tayin etme gibi meşru bir talebi var. Dostlarımız ve müttefiklerimiz bu hakkı tanıyor ama aynı zamanda siyasi zorunlulukların iş birliklerini ve adaleti engellediğini de söylüyorlar." dedi.

İlerlemenin dört adımı olduğuna inandıklarını belirten Barzani, "Siyasi istikrar, güvenlik, ekonomik gelişme ve çevresel değişimle başa çıkmak. Bunlar

karmaşık konulardır ancak bunları çözmek, özel bir yaklaşım gerektirir.

Mesrur Barzani, "Bugün karşı karşıya olduğumuz tehdit, enerji kaynaklarını çeşitlendirmek ve yenilenebilir enerjiye yatırım yapmak için cesur kararlar almayı gerektiriyor. BAE artık teknoloji kullanımında çok ilerdedir. Dubai ve Erbil, ısınmanın arttığı bir gezegenin göbeğinde. Bu göz ardı edilmiş ve trajik tehlikenin farkındayız. İklim değişikliğiyle mücadeleyi ciddiye almazsak, dünya çok daha fazla ısınabilir. Bu da uluslararası göçe ve demografik değişime yol açacak. Artık sorunlarla yüzleşme irademizi toparlamalıyız." diye konuştu.

Bu yıl 11'incisi düzenlenen Dünya Hükümet Zirvesi, Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) Dubai şehrinde "Geleceğin Hükümetlerini Şekillendirmek" temasıyla bugün başladı.

Dubai'de 12 Şubat'tan 14 Şubat'a kadar devam edecek olan zirvede Mesrur Barzani'ye Tarım ve Su Kaynakları Bakanı Begerd Talabani, Ticaret ve Sanayi Bakanı Kemal Muslim, Dış İlişkiler Ofisi Başkanı Sefin Dizeyi, Yatırım Kurulu Başkanı Muhammed Şukri ve çok sayıda danışman eşlik ediyor.

Zirveye ait internet sitesinde yer alan açıklamaya göre 12-14 Şubat'ta "Geleceğin Hükümetlerini Şekillendirmek" temasıyla 11'incisi düzenlenecek zirvede, dünyanın karşı karşıya kaldığı acil sorunların gölgesinde geleceğe dair fırsatlar ve zorluklar ele alınacak.

Zirve kapsamında, BAE Maliye Bakanlığı tarafından Arap Para Fonu ve Uluslararası Para Fonu ile koordineli olarak 8'inci Arap Finans Forumu da düzenlenecek.

Ayrıca toplantı kapsamında Arap ülkelerinden 15 genç bakanın, gençlik kurumu, sivil toplum ve insani gelişme alanında deneyimi olan 100'den fazla gencin ve 30 konuşmacının katılımıyla düzenlenecek oturumda Arap dünyası düzeyinde bir dizi gençlik girişimi, deneyimi ve araştırması gözden geçirilecek.

11 Şubat 2024 Pazar günü Kürdistan Bölgesi Hükümetinden yapılan açıklamada, Başbakan Barzani'nin hükümet yetkililerinden oluşan bir heyetle Dubai'ye gittiği bildirilmişti.

Mesrur Barzani'nin, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Başkan Yardımcısı, Başbakanı ve Dubai Emirligi'nin hükümdarı Muhammed bin Raşid el-Mektum'un özel daveti üzerine Dubai'de düzenlenecek Dünya Hükümet Zirvesi'ne katılmak için ülkeye gittiği ifade edilmişti.

Başbakan Mesrur Barzani, BAE'de düzenlenecek Dünya Hükümet Zirvesi'ne katılımına ilişkin sosyal medya platformu X hesabından yayımladığı mesajında ise "Dünya Hükümet Zirvesi'ne katılmaktan mutluluk duyuyorum." ifadesine yer vermişti.

Zirvede "etkin hükümetler için büyüme ve gelişim sürecini güçlendirme, yapay zeka ve gelecek sınırlar, kalkınma ve gelecekteki ekonomiler için yeni vizyon, eğitimin geleceği ve yarının toplumlarının beklentileri, sürdürülebilirlik ve yeni küresel dönüşümler, şehirleşme ve küresel sağlık öncelikleri" olmak üzere 6 ana temaya odaklanılacak.

Konuk ülkelerin başarılı deneyimlerini ve en iyi kalkınma uygulamalarını aktaracağı zirvede küresel düzeyde gelecekteki akımlar ve değişimlerin yanı sıra bölgesel ve uluslararası düzeyde iş birliğini geliştirmenin yolları tartışılacak.

Başbakan Barzani bugün Dünya Hükümet Zirvesi'nde önemli bir konuşma yapacak

Başbakan Mesrur Barzani, bugün başlayan 11. Dünya Hükümet Zirvesi'nde, Kürdistan

saatiyle 15.30'da kalkınma ve gelecek ekonomilere yönelik yeni bir vizyonu ele alan önemli bir konuşma yapacak.

Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani'nin oturum aralarında Arap, bölgesel ve uluslararası yetkililer, düşünürler ve girişimcilerle çeşitli toplantılar yapmasının planlandığı Dünya Hükümet Zirvesi, 14 Kasım'a kadar devam edecek. Mesrur Barzani, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Başkan Yardımcısı, Başbakanı ve Dubai Emirligi'nin hükümdarı Muhammed bin Raşid el-Mektum'un özel daveti üzerine Dubai'ye ulaştı. Dubai'de "Geleceğin Hükümetlerini Şekillendirmek" temasıyla bu yıl 11'incisi düzenlenecek 2024 Dünya Hükümet Zirvesi'ne, Başbakan Mesrur Barzani dahil yaklaşık 25 devlet ve hükümet liderinin yanı sıra çok sayıda bakan, devlet adamı, alanında uzman katılacak. Zirvede ayrıca "etkin hükümetler için büyüme ve gelişim sürecini güçlendirme, yapay zeka ve gelecek sınırlar, kalkınma ve gelecekteki ekonomiler için yeni vizyon, eğitimin geleceği ve yarının toplumlarının beklentileri, sürdürülebilirlik ve yeni küresel dönüşümler, şehirleşme ve küresel sağlık öncelikleri" olmak üzere 6 ana temaya odaklanılacak.

Amed'de Özgürlük Yürüyüşü coşkusu

Wan ve Qars kentlerinden başlatılan 'Büyük Özgürlük Yürüyüşü' 13 gün sonra Amed'de birleşti. Yürüyüşçüler kent merkezinde coşkuyla karşı-

landı. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın fiziki özgürlüğü için 1 Şubat'ta startı verilen 'Büyük Özgürlük Yürüyüşü', 13'üncü gününde devam ediyor. Yürüyüşün Wan ve Qars kolunda yer alan siyasetçiler ve demokratik kitle örgütü temsilcileri, Amed'de birleşti. DEM Partili belediye eşbaşkan adayları, Barış Anneleri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri yürüyüşçüleri karşılamak için Ceylanlar Alishveriş Merkezi önünde toplandı. Halk, erbanaler eşliğindeki şarkılar, sloganlar ve zılgıtlarla yürüyüşçüleri bekledi.

Polis, yürüyüş gerekçesiyle nedeniyle bölgede abluka oluşturdu. Qars ve Wan kolları Ceylanlar AVM önünde ulaştığı sırada polis engellemede bulundu ve gerilim yaşandı. Daha sonra yürüyüşçüler alkış ve sloganlarla karşılandı. Türk polisi yürüyüşçüleri ablukaya aldı. Milletvekilleri kol kola girerek polis engeline karşı koydu.

Eylem sırasında bir konuşma yapan DBP Eş Genel Başkanları Keskin Bayındır, "Bu yürüyüş amacına ulaşacak. Bugüne kadar sizin baskılarına boyun eğmedik bu günden sonra da baş eğmeyeceğiz. Bu baskı sindirme politikaları ile halkımızı durduramazsın. Biz burada binlerce kişiyiz" dedi. DEM Parti Milletvekili Newroz Uysal ise, "Bizim için Amed'in her sokağı eylem yürüyüş alanıdır. Sokak sokak yürüyüp yürüyüşün amacını haykıracağız" şeklinde konuştu.

Yürüyüşçüler, DEM Parti Amed İl Başkanlığında açıklama yapacak ve ardından kentin farklı noktalarını ziyaret edecek. Yürüyüş 15 Şubat'ta Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın doğduğu köy olan Amara'da son bulacak.

**Rauf
İlyasoğlu****Ən uca zirvələrdən
gəlsin İlhamın səsi**

Tarixə qəhrəmantək yazdı adın komandan,
Bizə sevinc yaşatdın, yaşa İlham Əliyev!
Adın düşdü tarixə , ey xilaskar komandan!
Sən də arzuna çatdın , yaşa İlham Əliyev!

Sıldırım qayaları aşdı ordum qoşunla ,
Mübariz biləyi var hər igidin qolunda .
Düşmənləri susdurdun təmkinli çıxışımla,
Şəhidlər canın verdi vətənimin yolunda.

Xilaskar böyüyürdü gözümüzün önündə,
İnamı güclü idi atası Öndərin də .
Şuşam azad olundu ilin gözəl günündə ,
Xalqımız bayram etdi, Qala, Cıdır düzündə .

Xəyalı gerçək etdin, Xanın doğma kəndində,
Xoşbəxt günlər yaşayır bizim bu doğma nəsil.
Güclü tikinti gedir Suqovuşan bəndində,
Gözəlləşir Qarabağ dəyişdikcə il, fəsil.

Tarixə qəhrəmantək yazdı adın Komandan!
Dəmir yumruğu ilə kəsdi düşmən nəfəsin.
Əmrə sadıq dayanıb ordum sayıq o andan,
Ən uca zirvələrdən gəlsin İlhamın səsi,
Yayılsın hər tərəfə Qarabağ şikəstəsi.

**Adil
Cefakeş****Sənsizlik**

Sən gedəndən rahatlığım pozulub,
Dinliyimin qulaqları dəng olub.
Dönüb doyüş meydanına ürəyim,
İşim, gücüm həsrət ilə cəng olub.

Sən gedəndən dili batıb təbimin,
Kağız ilə, qələm ilə danışmır.
Gözlərim də yumulubdu o vaxtdan,
Göz oxşayan aləm ilə danışmır.

Ayrılığın əyib məni yay kimi,
Haldan salıb dizi üstə çökdürür.
Günümə bax, axşamcağan səhərdən,
Həsrət mənə it əzabı çəkdirir.

Elə tutub ayrılığın ağrısı,
Sızıldayır əzalarım ney kimi.
Gözlərimdən axıb dolur ağzıma,
Göz yaşımı nuş edirəm mey kimi.

Sənsizliyin sərt qışı var içimdə,
Qorxum yoxdur nə payızdan, nə qışdan.
Yağış yağsın, dolu düşsün, mənə nə,
İslanmışın nə qorxusu yağışdan.

Tənhalıqdan qapılmışam özümə,
Sükut kimi öz içimdən çıxmıram.
Qalmayıbdı gəlişinə ümidim,
Ta getdiyini yollara da baxmıram.

Görən məni dəli sanıb, yan gedir,
Görmürsənmi, gör nə hala düşmüşəm?
Daha məndən ağır, filan gözləmə,
Dəliliyə gedən yola düşmüşəm.

Şaban Aslan: Tarix və Kürtler

Merhum Mele Mustafa Barzani'nin sözüdür: Allah şahittir; savaşı sevmiyorum. Çünkü savaş, bir sorunu hal etmenin en kötü yoludur.

İmparatorluk kuran padişahlardan hangisi, Kürdistanı işgal etmək istese və Kürtleri kendi hükümlürlüğün altına almak istese Bitlis Beyleriyle düşmanlık yapması ve Rozkan aşiretiyle savaşarak onu yenmesi gerekirdi. Kürtler arasında meşhur sözdür. Bitlis Kalesindeki her taşın yerine konması Rozkan aşiretinin insanlarından birisinin kafası vardır. (1)

Kanuni Sultan Süleyman, Bitlis vilayetini kendi hâkimiyetine almak isterken, Bitlis Hükümdarı Şemsettin Han kaçarak İran Şahlığına sığınmak zorunda kaldı. Günü geldiği zaman Şemsettin Han verdiği emir ile Baykan, Motkan, Zeydan ve Bitlis'teki bütün aşiretler birden başkaldırarak Osmanlıların kuvvetlerine karşı isyan bayrağını çekerek aralıksız olarak üç yıl Osmanlılarla savaştılar. Osmanlı Padişahı bölgedeki diğer Kürt Beyliklerine verdiği emir üzerine, Kürt Beylikleri Padişah ile işbirliği yaparak kendi milletine ihanet ettikleri halde, kararlı hareket eden direnişçilere boyun eğdiremediler. (2)

Kürtlerin kurdukları devletleri belirlemekte yarar görüyorum:

I-Büyük Lor Devleti MS 922: Kürt Devleti kuranlar Fadleviye Hanedanlığıdır. (3)

II-Dilemiyan (Paweyan) Devleti MS 942 Emevi halifeliği yıkıldıktan sonra Muaz El Devle Paweyan devletini kurdu. Bağdat'ı aldıktan sonra halifeliğin hiçbir rolü kalmadı. Halifeler yalnız hutbe okuyorlardı. (4)

III-Hüsnevi Devleti: Araplar, Kürdistanı işgal ettiği zaman Şehrizar'un köklü ailelerinden Hüseyin oğlu Hasnevi öncülüğünde Kürtler, Araplara karşı özgürlük savaşına başladılar. Kahraman Kürt savaşçıları Bağdat Sultanlarına karşı 981'de harekete geçerek Arapların Bağdat'tan gönderdikleri bütün orduları yendiler. Dinuz ve Şehrizar ülkelerini alarak bağımsızlıklarını ilan ettiler. Hüsnevi Devleti 141 yıllık hükümlürlüğü döneminde 11 Hükümdar değiştirerek yönetimini devam ettirdi. 1122 yılında Tatarlar tarafından hükümlürlüğüne son verildi. (5)

IV-Mervani Devleti: Mervanın oğlu Ahmet (Nasır El Devle 1009 yılında Diyarbakır'da Mervan Devletini kurar. Tam bağımsız olarak yönetimini 91 yıl devam ettirdi. Mervan Devleti, Mervan'ın oğlu Ahmet, Ahmet'in oğlu Nasır ve Nasırın oğlu Mansur, Mervan Devletini yönetti. (6)

V- Eyyubi Devleti: Kürt Salahaddin Eyyubi 1177 yılında Eyyubi Devletini kurar. Haçlı savaşlarında büyük kahramanlıklar göstererek Kürd Salahattin'in kurduğu devlet 305 yıl Ortadoğu'da büyük kahramanlıklar yaratmakla beraber büyük adalet bayrağını dalgalandırır. (7)

Selahaddin'i Eyyubi ile ilgili yazılan çok sayıda eserler var. Ekrem Cemil Paşa'nın, Fransız tarih yazarlarından Mösyö Albert Champdor'den aldığı bilgilere göre, Sela-

haddin'i Eyyubi ile ilgili yazılan 350 sayfalık kitabında toplamış. Şu cümle dikkati çekiyor: (İslamin büyük kahramanı Selahaddin.)

Selahaddin Eyyubi Kürt devletini kurduktan sonra zekâsını kullanarak büyük başarılar elde ediyor. Daima savaşa karşı çıkarak barıştan yana bir politika izliyor. Mısır seferine çıkmak istemediği halde amcası Şerko kendisine baskı kurarak sefere çıkmak zorunda kalmış. Kurduğu devleti adaletli bir şekilde yönetmiş.

20 Eylül 1187 günü Sultan Selahaddin Kudüs şehrini kuşattı. Şehri

bağışladı. (8)

Akka kuşatması uzun sürdü. Frenk ordularının moralleri tamamen bozulmuştu. Başkomutan Selahaddin'in hasta olduğunu öğrenen Haçlı orduları, Hayfa tarafına doğru çekildiler. 13 Kasım 1190 günü şafak vakti saldırıya geçtiler. Haçlı orduları Belas nehrini takip ediyorlardı. Selahaddin hasta olduğu için ata binemiyordu. Sedyeyle Tıl Haruba tepesine götürülmesini istedi. Başkomutan Selahaddin bu tepeden kendi askerlerini yöneterek savaşı izliyordu. Üç gün çok şiddetli çatışmalar

kuşatma altında tutarken şehri teslim almak ve Hıristiyanların geleceğini garanti altına almak görüşmek istiyordu. Savaşmadan Kudüs'ü almak istiyordu. Kanın akmasını istemiyordu. Baroniler ve ruhani liderler, Sultan Selahaddin'in getirdiği önerileri hakaret olarak kabul ediyorlardı. Haçlıların yardımını bekliyorlardı. Selahaddin askerlerim şehre girdiği zaman kılıçlarına karşı sizleri nasıl koruyacağımı bilmiyorum demişti.

Aralarında anlaşma sağlanmayınca savaş başladı. Onuncu gün Selahaddin'in askerleri şehre girdiler. Kudüs'ü korumak için Selahaddin mağlup olan karşı tarafla anlaşta. Özgürlüklerini satın almak amacıyla erkekler için on, kadınlar için beş ve çocuklar için iki dinar alınacaktı. 30 bin êcus alınacaktı. Kendisine teslim edilen savaş ganimetinden hiçbir şey almadı. Aldığı ganimeti askerler ve kadınlar arasında paylaştırdı. Esirlere karşı yumuşak davrandı. Kiliseyi Suriyeli Hıristiyanlara bıraktı. Kendisi ve kardeşi Adil'in emriyle 1.500 fakir Hıristiyanlardan para almadan serbest bıraktı. Kudüs te kalmak isteyen kalır. Gitmek isteyen gider dedi. Şehrin bütün kapılarını kapattı. Yalnız Davut kapısını açtı. Kendisi kuvvetlerinin başında Davut kapısında bekledi.

Kafilenin başında Kudüs Patrşği Heraclius vardı. Resmi ve gayri resmi papazlar onu takip ediyordu. Papazlar Kudüs'ü terk ederken, Kilisenin kıymetli eşyalarını da beraberinde götürüyorlardı. Papazları takriben Vali ve Kudüs'ün saygınları geçti. Kadınlara sıra geldiği zaman, kadınlar Selahaddin'in ayaklarına kapıldılar. Bizler her şeylerimiz hatta vatanımızı kayıp ettik dediler. Yanınızda esir tutduğunuz kocalarımızı, kardeşlerimizi ve çocuklarımızı bizlere iade ederek çektiğimiz acıları azaltarak yardımcı olmanızı diliyoruz dediler. Kadınların ricası üzerine Sultan Selahaddin bütün esirlerin özgürlüklerini

yaşandı. Tamamen çembere alınan Haçlı orduları çok uğraştıkları halde çemberi yaramıyorlardı. Yanında bulunan oğullarına savaşa katılmalarına savaşa katılmaları için emir verir. Sizin göreviniz Müslüman askerlere örnek olmaktır der. Ben hasta olmasaydım sonuna kadar Haçlı ordularıyla savaşacaktım der. Dört yıl sonra Selahaddin, Şam'a dönerken büyük bir büyük bir sevinçle karşılaşır.

4 Mart 1193 yılına 56 yaşındayken vefat eder. Selahaddin Eyyubi'nin kısa hayat hikâyesini yazdım.

Mangalda kül bırakmayanları görüyoruz. Bazıları konuştukları zaman, sanki kendileri bütün dünyayı zapt etmişler gibi görünüyorlar. Tansu Çiller Başbakan iken, oğlu havuz başında mini etekli kızlarla dans ederek askerlik yapıyordu. Askerlik süresi dolduğu zaman, birlik komutanı arıyordu Tansu

Hanımın oğlunu bulamıyordu ki tezkeresini versin.

Bana göre uzun bir süre oldu, halen Gazze de İsrail ve Filistin savaşı devam ediyor. Her geçen gün ölü sayısı artıyor. Silahsız ve savunmasız insanların ölümüne üzülüyorum. İsraili Bakanın oğlu Gazze cephesinde Filistinlilerle savaşırken öldürüldü.

Ben her türlü savaşa karşıyım: Savaş vahşettir, cinayettir, katliamdır.

Merhum Mele Mustafa Barzani'nin sözüdür: Allah şahittir; savaşı sevmiyorum. Çünkü savaş, bir sorunu hal etmenin en kötü yoludur. Ancak Baas Partisi bize bir yol bırakmadı. Onların bize getirdiği önerinin onların lehine Kerkük'ten ve başka bölgelerden ödün vermemezden başka bir anlamı yoktu. Bu ise imkânsızdır. Bu uğurda her şeye hazırız, hepimizin öldürülmesine karar verseler de... Çünkü ben, Kürtlerin kabrime gelip tükürerek, niçin Kerkük'ü sattın? Demesinden korkuyorum.

Kurt Şex Seidin AİLESİNİN TARİHÇESİ

Mahmut Fevzi Fırat

Şeyh Said Efendinin şahadetinden 98 yıl ötdü.

İstiklal Mahkemesi'nin gizli arşivleri açılmalı..

Şeyh Said Efendi 1865 yılında Elazığ'ın Palu ilçesinde dünya ya geldi. Dört yaşında iken babası Şeyh Ali Efendinin Oğlu Mahmut Fevzi Efendinin irşad vazifesi ile görevlendirmesi nedeniyle Erzurum'un Hınıs ilçesi Kolhisar köyüne yerleştiler. Şeyh Mahmut Fevzi Efendinin vefatından sonra Şeyh Said Efendi dedelerinden kalan yüzyıllara dayanan medrese geleneğinin feyzini buradan kardeşi Şeyh Bahahddin Efendi ile neşvünema etmeye koyuldu. Şeyh Said Efendi, kendini ilme irfana adanmış, İslami eğitimin yanı sıra ticaretle meşguliyeti sebebiyle Şam a, Halep'e, Bağdat'a, Medine'ye, Mekke'ye ve ayrıca gittiği Hindistan'da Hint Müslümanlarının dili olan Urducaya ve ayrıca Arapça, Farsça, Kürtçe ve Türkçe dillerine de hâkimdir ve Ermeniceyi telaffuz edebilmektedir. Şeyh Said Efendinin hinterlandının genişliği, ilmi bilgisi, ticaret vasıtasıyla gittiği yerlerde çok geniş bir çevreyle irtibatı, onun olaylara vukufiyettini derinleştiriyordu. Rus

Mele Selim Rus Konsolosluğuna sığınır. Şeyh Hasen Efendi Çabakçur mıntikasında saklanır. Şeyh Said Efendi o dönemde büyük bir projenin uygulanmakta olduğunu ve Osmanlı İmparatorluğunun parçalanacağını sezer. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğunun birleştirici, yani bir arada tutucu İslami düşüncesinin siyasi odağı olan Hilafet Makamının ilgasına vesile olabilecek bir hareket olarak 1908 Meşrutiyet olayını görür. 1923 Cumhuriyet ilanı ile birlikte artık birleştirici vasfı olan dinin merkezini ilga edildiğini (ortadan kaldırdığını) ve tek ulus, tek dil dayatmalarının hayata geçirilmesi neticesinde artık birlikte yaşama zemininin ortadan kalktığını gören Şeyh Said Efendi, dönemin önde gelen aşiret reislerine, ulemaya, tarikat erbaplarına ve münevverlere bu durumun kabul edilebilirliğinin olamayacağını mektuplarında belirtir. Buna rıza gösterilemeyeceğinden bahisle, her toplumun yasalarını oluştururken referansları, yani başvuracakları kaynakların; inançları, örfleri ve töreleri olması gerektiğini, aksi takdirde başkalarının inançları, töreleriyle oluşan yasalarına uymanın mümkün olamayacağını belirtir. O dönemde Kürdistan coğrafyasında aşiretçilik, tarikatçılık

İslami bir bilinç ile donanmış halk kitlelerini, hiçbir güç hiçbir silah yenemez!

Şehid Şeyh Said Efendi K.S.

ŞEYH SAİD EFENDİ
ŞEVDALILARI GRUBU

olmayan yargıçların verdiği kararlar temyize dahi gönderilmeyerek karakuşi bir yargılama sonucu malum olay vuku buldu. Gayri resmi

üzerindeki etkisini devam ettirdi. Şeyh Said hareketi başladığında dönemin iktidarı aldığı resmi bir kararla, hadiseye içerde Kürtçü diyerek Kürt olmayanların katılımını engellenmeye, dışarıda da hareketin irtica hareketi olduğu propagandası yaparak dış desteği kesmeyi hedeflemiştir. Bugün dahi bir bütün olarak Şeyh Said hadisesi sahiplenilmiyor. Kimi parti, grup veya örgütler hadisenin Kürt tarafını öne çıkararak sahiplenirken, kimileri ise dini tarafını öne çıkararak sahipleniyor. Oysa hadiseye bir bütün olarak bakmak gerekir ve bu bakış açısının bugünün mevcut statükosunun yıkılması için büyük bir fayda sağlayacağı kanaatindeyim. Şeyh Said hadisesi ile yüzleşmeden, bütün yönleriyle masaya yatırıp açıklığa kavuşturmadan, bugün çözümlenemeyeceği aşıkardır. Bunun için de cesurca adımlar atılıp İstiklal Mahkemesi zabitleri ve gizli arşivlerinin açılması gerekir. Uluslararası konjonktür Kürt meselesi çözümünü bir bütün olarak önüne koymuş görünmüyor. Kürt güçlerinin dağınık ve irtibatsız olması yanında, Kürtlerin milli demokratik hak ve özgürlük talepleri yerine muhatap kabul edilen taraf, iktidardan kendilerine statüko istemini öne koymuş ve iktidarın da bununla iktifa ettiği görülmektedir. Gerçekten bu topraklarda barış isteniyorsa, devletin, milletin inancıyla, dokusuyla bütün gerçekleriyle yüzleşmesi ve barışması gerekiyor. Bu anlamda Kürt meselesinin çözümü bu hakikatlerin hayata geçmesiyle mümkün olabilecektir. Umarım çok geç kalınmadan günü birlik politikalar yerine köklü çözümlere hayatıyet kazandırılır.

Şehid Şex Seidê Pîran 'in torunu Mahmut Fevzi Fırat ın DENG Dergisinin 97. sayısına verdiği röportajından alınmıştır.

(28-29) Haziran 1925

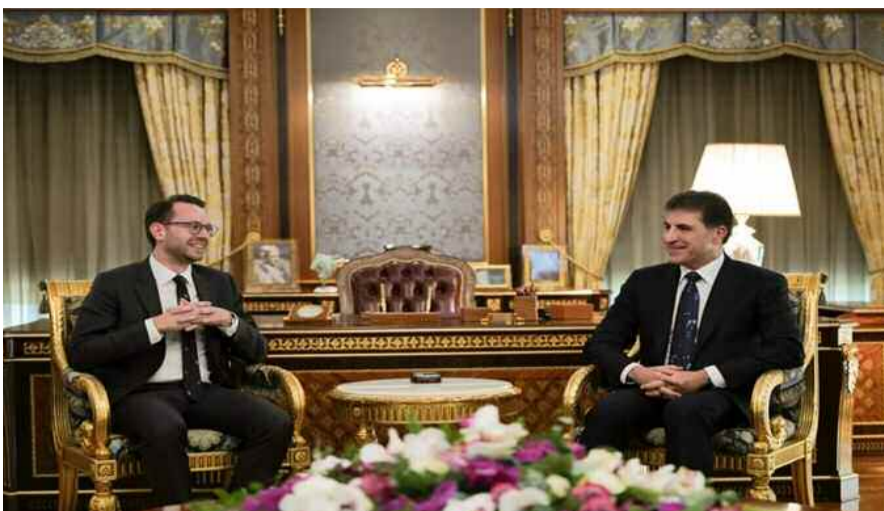
ŞEHİD NAMIRIN

Osmanlı Savaşı' sonrasında Rusların Ermenileri Müslümanlara karşı kışkırtması neticesinde İttihat ve Terakki Hükümeti Ermeni tehcirine karar verir. Şeyh Said Efendi tehcir esnasında Ermeni katliamlarına rıza göstermediği gibi mallarına, canlarına kast edilmemesi için fetva verir. Şeyh Said Efendi Ermenilerin sürülmesi ve katledilmesini netice itibarı ile Kürtlerin Batı tarafından yalnız bırakılacağına vesile teşkil edeceği intibasını o dönemde çeşitli mahfillerde dile getirmiştir. 1908 meşrutiyet ilanına amcası Şeyh Hasan Efendi ve Melle Selim-ê Dimilî ile birlikte muhalefet eder. Akabinde 1913'te Bitlis olayı vuku bulur. Bu olay sonucunda Seyid Şahabeddin ve Şeyh Ali idam edilir.

oldukça yaygındır. Buna Kürtlerin milli hassasiyetlerinin henüz olgunlaşmadığını da eklersek, çağdaş anlamda kitlelerin örgütsüz olduğu gerçekliği yanında, diplomasi eksikliği ve askeri anlamda organizasyonun oluşmadığını da bilmekteyiz. İngiltere ve Fransa gibi işgalci ülkelerin, hatta yeni kurulmuş olan Sovyetlerin bile Kürt hareketini desteklemediği gibi, karşı oldukları da bir vakadır. Bütün bunları üst üste koyduğumuzda bir provokasyonla daha hadiseler olgunlaşmadan içerden ve dışarıdan patlak verdirilerek sonucun baştan beri akamete uğrayacağı kesindi. Akabinde dünya tarihinde az rastlanır bir garabeti farika olan İstiklal Mahkemesi kuruldu. Hukukçu

verilere göre, bu kıyamın sonucunda hadiseye iştirak eden 14 şehir, 700 köy, 9000'e yakın ev harabeye döndü. 50.000 kişi göç ettirildi, yaklaşık 7.500 kişi zindanlara atıldı, 660 kişi idam edildi. 80.000 Kürt öldürüldü. Dönemin muhalefeti susturuldu. Kürtlerin bir ulus olarak varlığı inkâr edildi, dili yasaklandı, Kürt diliyle eğitim yapan medreseleri kapatıldı. İnancını, örfünü, geleneğini yaşamaya çalışan insanlar üzerinde büyük baskılar uygulandı. Kemalist rejim kendisine muhalif olan bütün odakları susturdu. Şeyh Said Hareketi, 1925'ten bu günlere kadar dahi süren despot, diktatör, laikçi bir statükoya karşı mücadele eden kendisinden sonraki hareketlerin

Serok Nêçîrvan Barzanî pêşwaziya Konsulê nû yê Brîtanyayê kir

Îro danê êvarê Serok Nêçîrvan Barzanî pêşwaziya Konsulê Giştî yê Brîtanyayê li Herêma Kurdistanê James Goldman kir.

Ji aliyê xwe ve, birêz Goldman kêfxweşiya xwe nîşan da ku weke konsulê giştî yê Brîtanya li Herêma Kurdistanê hatiye destnîşankirin û dupat kir ku welatê wî dê berdewam be li ser piştgiyaya Herêma Kurdistanê û dixwaze di hemû waran de bigihêje destkeftan bo pêşxistina peywendiyên xwe li gel Kurdistanê.

Her du serokan rewşa Iraq, Herêma Kurdistanê û navçeyê jî gotûbêj kirin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî pîrozbahî li Serokê Azerbaycanê kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê nameyeke pîrozbahiyê ji Îlham Aliyev re şand, bi boneya ku

careke din wek Serokê Azerbaycanê hat hilbijartin.

Li gor daxuyaniya Ofîsa Serokwezîriyê, Serokwezîr Mesrûr Barzanî di nameyê de, gerimtirîn pîrozbahî Aliyev kir, bi boneya hilbijartina wî wek Serokê Azerbaycanê û hêviya serkeftinê jê re xwast.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî amadebûna Herêma Kurdistanê ji bo pêşxistina peywendiyên dualî di warên cuda de tekez kir.

Hilbijartina Serokomariya Azerbaycanê roja Çarşemê birêve çû û Îlham Aliyev bi rêjeya ji sedî 92 ê dangan ji bo cara pêncemîn wek serokê wî welatî hat hilbijartin.

Li cîhanê çend milyon Kurd hene û li kîjan welatan dijîn?

Nifûsa Kurdan, ku yek ji gelê herî mezin ê Rojhilata Navîn e, her sal zêde dibe. Yanî li dinyayê çend milyon Kurd hene? Li kîjan welatan çend Kurd dijîn? Hejmara Kurdên li cîhanê bi teqezî nayê zanîn.

Çavkaniyên cuda nifûsa Kurdan bi awayên cuda dihejmêrin û pîvanên cuda bi kar tînin. Ji bo diyarkirina nifûsa Kurdan rêbazên wek serjimartinên fermî,

rapirsîn, lêkolîn, texmîn û pêşbînî tînin bikaranîn. Lêbelê, her yek ji van rêbazan bi pîrozgîrêk û sîno-dar in.

EW LI KÎJAN WELATAN DIJÎN?

Kurd li gelek welatên cîhanê dijîn. Lê belê herêma ku Kurd herî zêde lê dijîn Rojhilata Navîn e. Kurd li Rojhilata Navîn, li ser xaka Kurdistan a ku di navbera Tirkîye, Îran, Iraq û Sûriyê de parçekirî ye û li gelek welatên din dijîn. Li ser hejmara Kurdan di çavkaniyên cuda de hejmarên cuda hene.

Li jêr, daneyên texmînkirî yê li ser nifûsa Kurdan, ku ji hin çavkaniyan hatine berhevkirin, tînin dîtin.

Nifûsa Kurdan li hin welatan wiha ye:

- 1- Tirkîye: 32,812,439 2
- 2- Îran: 18.281.137 3
- 3- Iraq û Herêma Kurdistanê Federal: 7.949.571 4
- 4- Sûriyê: 3.642.117 5
- 5- Almanya: 1.898.319 6
- 6- Welatên din ên Ewropayê: 1.892.691 7
- 7- Kazakistan: 892.638 8
- 8- Gurcistan: 758.009 9
- 9- Ermenistan: 699.571 10
- 10- Îsraîl: 592.622 11
- 11- Efxanistan: 312.075 12
- 12- Pakistan: 234.006 13
- 13- Misir: 153.561 14
- 14- Sûdan: 101.000 15
- 15- Bosna-Hersek: 8.788

Li gor van daneyên lêkolînkirî, nifûsa Kurdan li cîhanê ji 70 milyonî derbas dibe.

Li Amedê tevî dorpeçê 'Meşa Azadiyê' didome

'Meşa Mezin a Azadiyê' ku ji bajarên Wan û Qersê dest pê kir, 13 roj şûnde li Amedê li hev civiya û tevî astengkirina bi hezaran polîs jî bi tevîbûna gel a bi coş 4 saetan meşiyar.

'Meşa Mezin a Azadiyê' ku di 1'ê Sibatê de ji bo azadiya fîzîkî ya Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan dest pê kir, di roja 13'an de didome. Siyasetmedar û nûnerên rêxistinên demokratîk ên di meşa Wan û Qersê de cih digirtin li Amedê li hev civiyan.

Namzetên hevşaredariyê yê DEM Partiyê, Dayikên Aştiyê û nûnerên saziyên sivîl ji bo pêşwazîkirina meşvanan li ber Navenda Bazirganiyê ya Ceylanlar kom bûn. Gel bi stran, dirûşm û tilîliyan bi erbane li benda meşvanan bû. Dema ku şaxên Qers û Wan gihîştin ber AVM'ê ya Ceylanlar li ser astengkirina polîsan alozî derket.

Piştê jî meşvan bi çepik û dirûşman hatin pêşwazîkirin. Polîsên Tirk meşvan asteng kirin. Parlamenteran dest dan hev û li hemberî astengiya polîsan li ber xwe dan. Hevserokê Giştî yê DBP'ê Keskîn Bayindir di çalakiyê de axivî û got, "Ev meş wê bigihêje armanca xwe. Me heta niha serî li ber zextên we netewand û ji niha û pê ve jî serî natewîne. Hûn nikarin gelê me bi polîtîkayên çewisandin û tirsandinê rawestînin. Em bi hezaran kes li vir in."

Parlamentera DEM Partiyê Newroz Uysal jî got, "Ji bo me her kolana Amedê qada xwepêşandanê ye. Em ê kolan bi kolan bimeşin û armanca meşê vebêjin."

Dayikên Aştiyê dorpeça li ber kargeha Ceylanê şikandin û tevî meşê bûn. Dayikên laçikên spî li xwe kiribûn bi qurnefîlan meşvan pêşwazî kirin.

Dayikên Aştiyê dorpeça li pêşiya Ceylan AVM'ê derbas kirin û tev li meşvanan bûn. Dayikên laçikspî meşvan bi qurnefîlan pêşwazîkirin. Dayikan, li gel meşvanan stran gotin û coşa meşê hêj mezintir kirin. Di hevdîtinê de

gelek caran dirûşmên "Bijî berxwedana Îmralityê" û "Bijî berxwedana zindanan" hatin berz kirin. Gelek welatî jî li şaneşînên malên xwe tev li vê coşê bûn.

Piştî gefa "mudaxileyê" ya polîsan, parlamenteran rê ji trafikê re girtin. Piştî rakirina dorpeçê jî meş dest pê kir.

Meşa ku li pêşiya AVM'a Ceylanê dest pê kir, heta navçeya Sûrê berdewam kir. Bi hezaran polîsan di tevahiya rêyê de çalakan dorpeç kirin. Lê belê tevî vê yekê jî nekarîna coşa gel asteng bikin. Welatîyên di şaneşînên malên xwe de û li ser cadeyan jî meşvan silav kirin.

Li pişt Oryil Petrolê û semta Ofîsê bi sedan kesan meşvan bi dirûşma "Bijî Serok Apo" pêşwazî kirin. Gelemperiya girseyê ciwan bûn. Tevî mudaxileya polîsan jî ciwanan li kolanan dirûşm berz kirin. Piştî meşa 4 saetan, meşvanan xwe gihandin Cadeya Gaziyê û piştê jî heta pêşiya Mînareya Çarling meşiyar.

LI BER MÎNAREYA ÇARLING DAXUYANÎ HAT DAYÎN

Piştî meşê parlamentera Partiya DEM Partiyê Newroz Uysal li ber Minareya Çarling axivî û got, "Em di zivistanê de ji Wan û Qersê derketin rê. Em ji bo azadiya Birêz Ocalan û çareseriya pîrozgîrêka Kurd hatin heta v' derê. Ev rê rêya azadiya Birêz Ocalan e."

Hevserokê Giştî yê DBP'ê Keskîn Bayindir jî wiha got: "Em îro bi hezaran kîlometre meşiyar û hatin Amedê. Gelê me di rê de

piştgirî da me. Em spasiya wan hemûyan dikin. Me xwest pîrozgîrêka Kurd bi rêyên demokratîk çareser bibe. Muxatabê vê birêz Ocalan e. Ev sedsal in siyaseta înkâr, asîmîlekirin û îmhayê li ser kurdan tê meşandin, lê nikarin vê pîrozgîrêkê çareser bikin. Îro bi hezaran polîs li vir kom kirine, wê tu encamê ji van polîtîkayan negirin. Ev meş û berxwedan ne yê 13 rojan e. 100 sal berê dest pê kiriye û ev berdewamiya wê ye. Pîrozgîrêkên li Kurdistan û Tirkîyeyê her ku diçe girantir dibin. Banga me ji her kesî re ew e ku rê û rêbazek ji bo çareseriya aştiyane ya vê pîrozgîrêkê bibînin. Kes bi vê pîrozgîrêkê re wê bigihêje tu derê. Çareseriya birûmet û aştiyane ya vê pîrozgîrêkê divê ne tenê li ser milê me be. Her kesên ku li vî welatî aştiyê dixwaze, divê bîpîrozgîrîya xwe bi cih bîne."

Bayindir di dawîya axaftina xwe de bal kişand ser têkoşîna 100 salan a Kurdan û wiha domand: "Ev sedsal bi berxwedana gelê Kurd hat roja îro. Rêberê vê berxwedanê Birêz Ocalan e. Divê tecrîd bê şikandin û azadiya fîzîkî ya Birêz Ocalan bê misogerkirin. Ji bilî vê tu rêyeke din tune. Daxwaza me aştiya birûmet e. Gelê me ji Wanê heta vir piştgirî dane me. Em ê teqez daxwazên gelê xwe pêk bînin." Daxuyanî bi berz kirina dirûşmêyan û firandina kevokên aştiyê bi dawî bû.

Meş wê 15'ê Sibatê li gundê Amara yê ku Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan lê ji dayik bûye bi dawî bibe.

Daxuyaniyek ji Ofisa Ragihandinê ya Serokwezîrê Herêma Kurdistanê ve

Nivîsgeha Hikûmeta Herêma Kurdistanê daxuyaniyek li ser çawşekariya hin malper û rûpelên torên civakî belav kir ku hewl dane

nêrîn û daxuyaniyên Serokwezîr Mesrûr Barzanî di hevpeyvîna ligel kenala "NBC" de bi aliyekî din ve bibin.

Di daxuyaniyê de wiha hat gotin: "Hin malper û rûpelên medyaya civakî yên navxw bi belavkirina hinek daxuyanî û şiroveyên neguncaw û dûr ji rastiya qada siyasî û ewlekarî ya Herêmê, hewl dane ku nêrîn û daxuyaniyên serokwezîr di hevpeyvîna ligel kenala "NBC" de bi aliyekî din de bibin." Di beşeke din a daxuyaniyê de hatiye: "Serokwezîrê Kurdistanê tekezî li ser parastina qewareya destûrî ya Herêma Kurdistanê kiriye û berdewam jî dibe di girtina hemû tedbîran de, ji bo dîrxistina metirsiyên li ser Herêma Kurdistanê."

Her di daxuyaniyê de hat gotin: "Xwevedizîn û xapandina li hember nehezan, ti metirsî û gefan kê nake, ji ber wê jî divê her kes li hember xak û xelkê Herêma Kurdistanê di asta berpirsyariyê de be."

Sîrwan Rojbeyanî wek Cîgirê Parêzgarê Neynewayê hat hilbijartin

Encûmena Parêzgeha Neynewayê îro civiya û bi piraniya dangan, Sîrwan Rojbeyanî ji Firaksiyona

Partiya Demokrat a Kurdistanê, wek cîgirê yekem ê Parêzgarê Neynewayê hat hilbijartin. Encûmena Parêzgeha Neynewayê îro 10.02.2024an, bi amadebûna hemû endamên encûmenê civiya. Tê de Sîrwan Rojbeyanî ji Firaksiyona PDKê wek cîgirê yekem ê Parêzgarê Neynewayê û Omer Namiq Mela ji Hevpeymaniya Çarçoveya Hevahengiyê wek Cîgirê Duyem ê Parêzgarê Neynewayê hatin hilbijartin Xuleya çarem a 18.12.2023an, hilbijartinên encûmenên parêzgehên Iraqê (ji bilî Herêma Kurdistanê) birêve çû. Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) jî 4 kursî bidest xistin û Cîgirê Yekem ê Parêzgar bidest xist.

Tirkîyeyê Til Temir topbaran kir

Artêşa Tirkîyeyê sayloya gundekî Til Temirê topbaran kir. Çavkaniyên xwecihî yên ji nahiyeya Til Temirê ya Rojavayê Kurdistanê diyar dikin ku

artêşa Tirkîyeyê û grûpen çekdar gundê Um El-Kêfê yê Til Temirê topbaran kir.

Di wê topbaranê de, sayloya (avahiyên zirav û bilind ên ji bo depokirina dexlûdan) gundê Um El-Kêfê hatiye armanckirin.

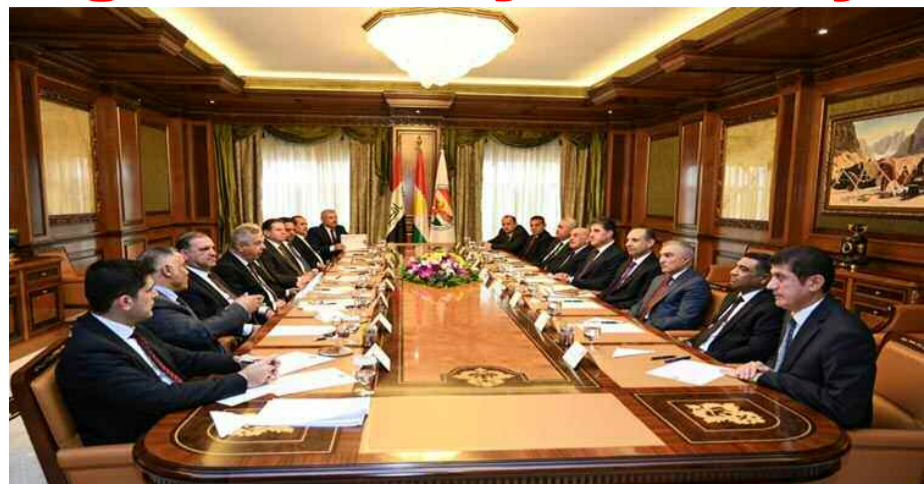
Tirkiye ji 5ê Çiriya Pêşîna 2023yan ve, êrişî Rojavayê Kurdistanê dike. Tirkiye di van êrişên xwe de saziyên sivîl û ên xizmetguzariyê dike hedef. Santralên karebayê, birên av û petrolê jî gelek caran dibin hedefa êrişên Tirkîyeyê. Li gorî gelek şirovekarên, Tirkiye dixwaze bi rêya van êrişên xwe xelkê herêmê koçber bike.

Serok Nêçîrvan Barzanî digel Serok û Endamên Dadgeha Pêdaçûnê civiya

Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê, roja sêşemê 13.02.2024ê, digel Serok, Cîgirên Serok û Endamên Dadgeha Pêdaçûnê ya Herêma Kurdistanê civiya.

Di civînê da ku, birêz Wezîrê Dadê yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî tê da amade bû, pirsra paşxistina biryara Dadgeha Bilind a Federal a Iraqê ya di derbarê yasaya hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê û aliyên destûrî û yasayî û lêkeft û encamên wê hatin gotûbêjkirin.

Birêz Serokê Herêma Kurdistanê tekez li ser wê yekê kir ku, Serokayetiya Herêma Kurdis-

tanê û aliyên peywendîdar dê hemû rêkarên destûrî û yasayî yên ji bo lidarxistina hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê wer-

bigrin û di vî warî da dîtin û nêrînên beşdarên civînê bi girîngî hatin wergirtin û dê bi ciddî kar li ser bê kirin.

Serokê serîhildana milletê Kurd a 1925ê Şêx Seîd û hevalên xwe îro jî rêya me rohnî dikin

Teşkilata Azadiyê (Komîteya Îstîklalê) ya ku serokê wê Xalid Begê Cibrî bû, biryar dabû ku, bi amadekarî û xebateke sîyasî, leşkerî, civakî li Bakurê Kurdistanê serîhildanekê dest pê bike.

Dewleta Tirkîyeyê, bi vê biryarê hesîya û ji bo rê li ber vê serîhildanê bigire, berîya ku serîhildan dest pê bibe, Serokê Tevgera Azadiyê Xalid Begê Cibrî û rêvebirê Tevgerê Yusuf Ziya Beg girtin.

Di roja 13yê Sibata 1925an de jî, di demeke ku Şêx Seîd tê Pîranê, leşkerên Dewleta Tirkîyeyê dora wê mala ku Şêx Seîd û hevalên xwe lê dimînin digrin û dibin sebep ku şerekî mezin li wê derê derkeve û serîhildana bi rêberatiya Şêx Seîd bi vî rengî, ji wexta ku hatibû plan kirin zûtir û bi bê amadeyî destpê dibe.

Di demeke kurt de serîhildan li gelek bajar û deverên Bakurê Kurdistanê belav bû.

Lê ji ber ku serîhildan bêyî amadekarîyeke pêwîst destpêbibû, piştî du mehan, Şêx Seîd ji bo ku bikaribe hêzên xwe biser hev bîne, paş ve vekişîya.

Di roja 14yê Nîsana 1925an de Milazim Qasim(Binbaşi Qasim) ê hevlîngê Şêx Seîd bû, Şêx Seîd û hevalên wî, li ser Pira Abdurahman Paşa ya ku li ser Çemê Mûradê ye xistin kemîne û li wê derê Şêx Seîd û hevalên wî teslîmî Dewleta Tirkîyeyê kirin.

Di eynî rojê de, di roja 14yê Nîsana 1925an de li gorî biryara Dîwana Herbê ya Bedlîsê, li Hefsa Bedlîsê Xalid Begê Cibrî û Yusuf Ziya Beg ji aliyê Dewleta Tirkîyeyê ve hatin kuştin.

Şêx Seîd û 46 hevalên wî di Mehkemeya Îstîklalê ya Şerqê

ya Dewleta Tirkîyeyê de bi awayekî bêhiqûqî hatin darizandin û di roja 29ê Hezîrana 1925an de li Amedê li Qada Deriyê Çiyayî (Dağ Kapı Meydanı) hatin darvekirin.

Ev serîhildana ku bi serokatiya Şêx Seîd pêk hat, di encamê de bi qetil kirina bi deh hezaran Kurdan û bi şewitandin û wêran kirina bi sedan gundan di nav rûpelên dîrokê de cîhê xwe girt.

Dewleta Tirkîyeyê, heta îro jî cîhê mezê Şêx Seîd, Xalid Begê Cibrî û Yusuf Ziya Beg û 46 hevalên wan veşartî hiştine û nîşanî malbatên wan nekirine.

Serîhildan û Tevgera Kurd a bi serokatiya Şêx Seîd efendî, li dijî wê sîyaseta Dewleta Tirkîyeyê ya ku milletê Kurd tune hesabandîye û xwestîye tune bike, nîşan û sembola rûmet û hebûna milletê Kurd bû, nîşana daxwaza mafên netewî û demokratîk yên milletê Kurd û nîşana dazwaza azadiya Kurdistanê bû.

Şêx Seîd serokekî netewî, olî û civakî yê milletê Kurd û yê kurdistanîyan e; rûmeta me ye.

Ew agirê ku Şêx Seîd, Xalid Begê Cibrî, Yûsûf Zîya Beg û hevalên wan ji bo azadiya milletê Kurd û kurdistanîyan pêxistibûn, ew hişmendî û hestên netewî, niştimanî yên Şêx Seîd efendî û hevalên wî, weke pêleke doza azadiyê berê xwe da Agiriyê, Dêrsimê, ji wê derê çûn Mehabadê û nuha jî li Hewlêrê li ser Parlamentoya Herêma Kurdistanê bûye ala serfiraziyê û li ba dibin.

Îro li Rojavayê Kurdistanê gelê me jibo destkeftinên xwe bipêrêze û ji bo berfirehkirina wan destkeftinên xwe, jibo mafên xwe yên netewî, kulturî

û demokratîk têdikoşe.

Li Rojhilatê Kurdistanê jî agirê azadiyê di astên cuda û bi şeweyên cuda, bêwestan berdewam dike û geş dibe.

Li Bakurê Kurdistanê jî eve 100 sale li himberî sîyaseta Dewleta Tirkîyeyê ya li ser esasê înkâr, îmha û asîmilasyonê tê meşandin, têkoşîna azadiya milete kurd ya ji bo azadiya Kurdistanê ranewestîyaye.

Sîyaseta Dewleta Tirkîyeyê îro jî her li ser wê hişmendîya 100 sale berdewame tê meşandin. Em bangî Dewleta Tirkîyeyê dikin da ku dest ji wê sîyaseta xwe ya beyhûde ya înkâr, îmha û li dijî kurdan berde û gavên ewil ji bo qebûl kirina nasnameya milletê kurd û bicîhanîna mafên wî yê neteweyî, demokratîk bavêje. Ji bo vê jî, divê dawî li şerê heyî, şidetê û hemû çalakîyên çekdarî bêne anîn; divê bi hemû partiyên sîyasî û dezgehên sivîl ên milletê Kurd dîyalog bê destpe kirin.

Tecrübeya 100 salî ya Cimhûriyeta Tirkîyeyê îspat kirîye ku, heta pirsra Kurd û Kurdistanê çareser nebe, dê li Tirkîyeyê jî azadî, demokrasî, edalet û wekhevî pêkneyê.

Di 99emîn salvegera destpêka serîhildanê de em Şêx Seîd, Xalid Begê Cibrî, Yûsûf Zîya Beg, Dr.Fuad û hemû rêvebir û beşdar û şehîdên serîhildanê û hemû şehîdên Kurdistanê bi rêzdarî bi bîr tînin.

Bi vê wesîleyê em careke din dîyar dikin ku divê Dewleta Tirkîyeyê cîhê mezê Şêx Seîd, Xalid Begê Cibrî, Yûsûf Zîya Beg û 46 hevalên wan, cîhê mezê Seyîd Riza û hevalên wî û cîhê mezê Seîdê Nûrsî aşkere bike.

13.02.2024

Ez kêfxweş im ku beşdarî Lûtkeya Hikûmetan a Cîhanî dibim

Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi serokatîya Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr

Barzanî dê ji 12 heta 14 Mijdarê bi diruşmeya "Vizyona Hikûmetan" beşdarî Lûtkeya Hikûmetan a Cîhanî ya Dubayê bibe.

Civîna Hikûmetê ya Cîhanê roja Yekşemê li Dubayê dest pê kir û sibe wê bi fermî vebe.

Di lûtkeyê de berpîrsên payebilind, pispor, bîrarder, rêberên ramanî û hejmarek ji rêxistinên navdewletî dê beşdar bibin.

Civîna lûtkeyê bi amadebûna 25 serokên dewlet û hikûmetan, 85 rêxistinên navdewletî, hikûmetê û hejmarek ji rawşenbîr û şarezayên cîhanê beşdarî lûtkeyê dibin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî îro yekşemê (11.02.2024) li ser vaxwandina taybet a Şêx Mihemed Bin Reşîd El Mektûm Cîgirê Serok, Serokwezîr û Rêvebirê Hikûmetên Îmaratê yên Dûbaî ber bi Îmarata Erebi ve çû û dê ji 12 heta 14 Mijdarê berdewam bike.

Ji aliyekî din ve, Serokwezîr Mesrûr Barzanî li ser tora civakî ya Xê nivîsî: "Ez kêfxweş im ku beşdarî Lûtkeya Hikûmeta Cîhanî dibim."

Kurd û Sune li dijî derkeftina hêzên Amerîkayê ji Îraqê ne

Sune jî wekî Kurdan tevî rûniştina Civata Nûnerên Îraqê ya girêdayî binpêkirinê li ser ax û serweriyên Îraqê ji aliyê Amerîkayê ve nebûn. Ev jî wekî amajeyekê ji bo dijatiya wan li beran-

berî pêngavên Şîeyan ji bo pîrsa derxistina hêzên biyanî bû.

Suneyan tirs ji vekêşana hêzên biyanî ji Îraqê heye, ku kom û milîşyayaên Şîeyan zêdetir destê xwe dabînin ser deverên wan.

Piştî sala 2017ê û lawazbûna DAIŞê, Şîeyan piraniya deverên Suneyan kontrol kirin. Ji bo Suneyan wesa diyar bû ku Heşda Şebî hindî ku ji bo dagirkirina deverên wan hatibû, hind ji bo aliyê ewlehiyê û bihêzbûna desthilata hikûmetê nehatibû.

Piştî lawazbûna DAIŞê, bîrarder bû ku Heşda Şebî ji deverên Suneyan derkeftiba, lê heta niha jî berhev nîne wan deveran berbide. Suneyan hest bi wê yekê kiriye ku armanca Heşda Şebî mana herdemî ye, herwesa biçûkkirina ddesthilata Suneyan û guhertina demografiyê ye.

Çi hêzeka serbazî ya girêdayî Suneyan li deverên wan nîne, hêzên heyî di çarçoveya kom û milîşyayên girêdayî Heşda Şebî ya Şîeyan de ne. Şîeyan hêzên xwe yên çekdarî li hemî cihên Îraqê belav kirine û ji bo bîrarda siyasî jî tenê Bexdayê rewa dibînin.

Hêzên Şîeyan ên desthilatdar wesa difikirin ku divê desthilat hemî li Bexdayê be û ew li ser tevaya Îraqê bîrarder bin, hemî bîrarderê ji Bexdayê werbigirin û desthilata Îraqê navendîtir bibe û bîrardanên siyasî jî li ser bîngeha piraniyê bîn dan, ku ew jî di berjewendiya Şîeyan de ye ji ber ku ew piranî ne.

Nêçîrvan Barzanî bi serok û endamên Dadgeha Pêdaçûnê re civiya

Nêçîrvan Barzanî ji bo hilbijartinêna Parlamentoya Herêma Kurdistanê bi serok, alîkarê serok û endamên dadgeha pêdaçûnê ya Herêma Kurdistanê re civiya.

Civîn li Serokatîya Herêma Kurdistanê hate lidarxistin.

Serokatîya Herêma Kurdistanê li ser civînê daxuyaniyek belav kir.

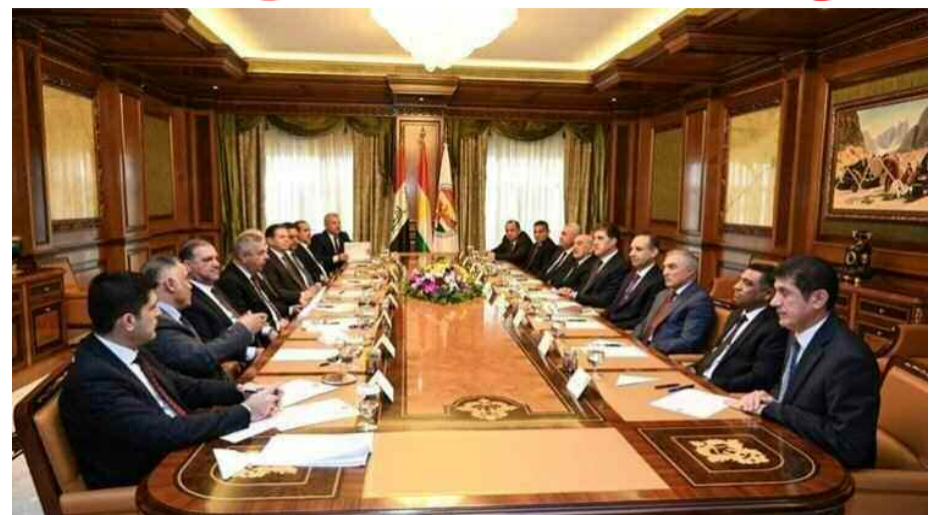
Di daxuyaniyê de hat ragihandin ku Wezîrê Dadê yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî di civînê de amade bû û wiha got:

"Pîrsa paşxistina bîrarda Dadgeha Bilind a Federal a Îraqê ya li ser yasaya hilbijartinêna Parlamentoya Kurdistanê û aliyên destûrî, yasayî, îmkan û encamên wê hatin gotûbêj kirin."

Li gorî daxuyaniyê, Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî tekezî li ser wê yekê kir ku "Serokayetiya Herêma Kurdistanê û aliyên pêwendîdar dê hemû rêkarên destûrî û yasayî yên ji bo lidarxistina hilbijartinêna Parlamentoya Kurdistanê wergirin.

Di vî warî da dîtî û nêrînê beşdarên civînê bi girîngî hatin wergirtin û dê bi cidî kar li serê bê kirin."

Paşxistina hilbijartinêna Parlamentoya Kurdistanê

Dihat çaverêkirin ku hilbijartinêna Parlamentoya Kurdistanê di 25ê Sibata 2024an de bihata kirin.

Hilbijartinêna ku dihat çaverêkirin di bin çavdêriya Komisyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Îraqê de bîn kirin, ji ber doza li Dadgeha Federalî hat paşxistin.

Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan pêşniyar kir ku hilbijartin di navbera 19 û 30ê Gulanê de bîn kirin.

Rêveberê Fermangeha Karûbarên Yasayî ya Parlamentoya Kurdistanê Şarmîn Bahcet Xidirê pêr ji Rûdawê re ragihand, "Serokê Dadgeha Bilind a Federal a Îraqê bîrarda da ku rûniştina

gilyên li dijî qanûna hilbijartinêna Parlamentoya Kurdistanê ji bo 18ê Sibata were paşxistin."

Şarmîn Bahcet Xidirê da zanîn ku serokê dadgehê dê roja 18ê Sibata bîrarda xwe ya dawî derbarê wê mijarê de eşkere bike.

Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) di Gulana sala borî de li dijî 5 xalên yasaya hilbijartinêna Herêma Kurdistanê îtiraz kiribû, li Dadgeha Bilind a Federalî ya Îraqê doz vekiribû.

Ev îtiraz li ser hejmara kursiyên Parlamentoya Kurdistanê, bazneyên hilbijartinê û kotaya kursiyên a li Parlamentoya Kurdistanê ye.

Heyetên Partîya Welatparêzên Kurdîstanê Li Mêrdînê Seredanê Partiyên Sîyasî û Sazîyan Dikin

Heyetên Partîya Welatparêzên Kurdîstanê (PWK) Li Mêrdînê Seredanê Partiyên Sîyasî û Sazîyan Dikin.

Şandên Teşkilata Mêrdînê ya Partîya Welatparêzên Kurdîstanê (PWK) di rojên 08-09/02/2024 an de li Qoserê bi şandekê seredana hinek partiyê sîyasî, komele û sazîyên sîvil û meslekî kirin.

Şandên PWKyê, ji bo danasîn û pêşkêşkirina sîyaseta PWKyê ya) di derbarê hilbijartinêna herêmî yên 2024ê ku bi şîara "werin em namzedên xwe bi hev re tesbît bikin, werin em bajarê xwe bi hev re birêvebin" bi tirkî û kurdî (kurmancî, kirdkî-zazakî, li gel bernama û deklarasyona PWKyê pêşkêşî aliyên peywendîdar kirin. Di roja 08/02/2024an de bi şandekê kû ji endamê Meclîsa Partiyê ya PWKyê M. Nezîr GELERÎ, rêvebirêna PWKê Omer ERDEM û Osman ÇEPER pêk hatibû, bi Serokê Partîya GELECEK ya Navçeya Qoserê Emin AYDIN, Serokê Partîya HAK-PAR (Partya Maf û Azadîyan) ya Navçeya Qoserê Ramazan İlhan û bi Serokê CHPyê yê Navçeya Qoserê İsmail YAMAN û bi rêvebirêna van partîyan re hevdiştin pek anîn.

Di roja 09/02/2024 an de şanda PWKyê ku ji Cîngirê Serokê Giştî yê PWKyê Bedran ACAR, endamên Meclîsa Partiyê ya PWKyê M. Nezîr GELERÎ û Nûrettîn KILIÇ pek hatibû, serdana Serokê Komelaya Muxtarên Qoserê Hatîp ŞERAN, Serokê Odeya Hunerkar û Esnafam ya Qoserê (Esnaf ve Sanatkarlar Odası), Serokê Partîya DEVA (Demokrasî ve Atılım Partisi) ya Qoserê Mehmet BIÇAK û Serokê Komele ya Cotkaran Mîkaîl ERBEY re hevdiştin pek anîn.

Di her du hevdiştinan de jî revebirên PWKyê helwest û proja kû PWKyê di derbarê hilbijartinêna herêmî yên

2024ê de diyar kiribû, bi nivîskî pêşkêşî aliyên peywendîdar kirin û bi awayekî giştî helwesta PWKê di derbarê tifaqên milî demokrat û Kurdîstanî pênase kirin.

Berpîrsên partiyê sîyasî, komele û sazîyan ji ber van seredanan kefxweşî û spasîyên xwe pêşkêş kirin, gilî û gazincên xweyî bê hevkarîyê û bê tifaqîya Kurdan anîn zimên.

Di van hevdiştinan de diyar dibe ku, pêwîstîyeke mezin bi diyalog û danûstendîna di navbeynan partiyên sîyasî û sazîyan de heye.

Serdanên şandên PWKyê yên li Mêrdînê berdewam dikin.

Îsrail êrişê Refahê kir

Li gor ajansa fermî ya Filistine Wafa rayedaren nexweşxaneyên Refehê diyar kirin ku di erîşên Îsrailê li ser bajarê Refehê de ji 100î zedetir kes mirin, bi sedan kes birindar gihandin nexweşxaneyan.

Li gora medya Erebi jî nawenda bajarê Refahê bûye armanca êrişên Îsrail.

Rêveberê Nexweşxaneyê Suheyb El-Hims diyar kir ku nexweşxane di rewşeke gelekî xeternak de jî birindar bûye û derman û serum têra wan nake.

Mesrûr Barzanî û Erdogan civiyan

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û Serokomarê Tirkîyeyê Recep Tayyip Erdogan civiyan.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û Serokomarê Tirkîyeyê Recep Tayyip

Erdogan, di çarçoveya "Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan" de li Dubaiyê ne.

Di çarçoveya lûtkeyê de Mesrûr Barzanî û Erdogan îro saet 15:00ê civiyan.

Di civînê de ji bilî Wezîrê Karên

Derve yê Tirkîyeyê Hakan Fidan, wezîrê parastinê, enerjî, çavkaniyên sirûştî û bazirganî yê Tirkîyeyê jî amade bûn.

Her du aliyan di civînê de rewşa giştî ya Îraq û herêmê û geşepêdana pêwendiyên dualî gotûbêj kirin.

Li gorî daxuyaniya Hikûmeta Herêma Kurdistanê her du aliyan tekezî li ser bihêzkirina hevkarî û hevahengiyê ji bo parastina ewlehî û aramiya herêmê kirin.

Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan a li Dubaiyê doh bi tevîbûna çend serok û serkirdeyên welatên Rojhilata Navîn û cîhanê dest pê kir û biryar e heta sibê berdewam bike.

Mesrûr Barzanî doh li lûtkeyê axivîbû û bal kişandibû ser mafê rewa yê Kurdan ê diyarkirina çarenivîsa xwe.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî sersaxiyê li malbata Reşîd Sindî dike

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî di peyamekê de sersaxî li malbata

fermandarê dêrîn ê Pêşmerge Reşîd Sindî kir.

Di peyama Serokwezîr Mesrûr Barzanî de hat: "Bi xemgînî û xemeke mezin, nûçeya koça dawî ya fermandar û têkoşerê me yê naskirî yê Kurdistanê xwedêjêrazî Reşîd Sindî gihîştê min. Em sersaxiyê ji malbata xwedêjêrazî û xizmên wî re dixwazin, ji Xwedayên mezin daxwazkar in ku giyanê xwedêjêrazî bi bihuştê şad bike û sebr û aramiyê bide xizm û hevrêyên wî."

Reşîd Sindî Fermandarê Pêşmerge yê her du şoreşên Îlon û Gulanê, îro 12ê Sibata 2024an li Zaxoyê di temenê 93 saliyê de koça dawî kir.

Konsolê Giştî yê Îmarat li Hewlêrê: Gotara Serokwezîr Mesrûr Barzanî girîng û ciyawaz bû

Konsolê Giştî yê Îmarata Erebî li Hewlêrê ragihand derbarê beşdariya Serokwezîr Mesrûr Barzanî di Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan de ragihand, "Serokwezîr Mesrûr Barzanî weke mêvanekî xweşewîst serdana Îmaratê kiriye û gotara wî jî girîng û ciyawaz bû."

Konsolê Giştî yê Îmarata Erebî li Hewlêrê Ehmed El-Zahir derbarê beşdarbûna şanda bilind a Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi serokatiya Serokwezîr Mesrûr Barzanî di Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan li Dubey de bersiva Kurdistanê da.

Ehmed El-Zahir got: "Amedebûna birêz Mesrûr Barzanî weke mêvanekî xweşewîst li Îmarat û di Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan de û herwiha

hevdîtina wî ligel Serokê Îmarat Şêx Mihemed Bin Zayid Al Nehyan, girîngiya peywendiyên Îmarat li gel Iraqê û bi taybetî ligel Herêma Kurdistanê nîşan dide.

Konsolê Giştî yê Îmarata Erebî li Hewlêrê got jî: "Giringiya van civînan ew e ku dê peywendiyên bihêztir û berfirehtir bikin. Giring e ji bo veberhênana Îmaratê li Herêma Kurdistanê zêdetir û bihêztir bibin. Gotara Serokwezîrê Herêma Kurdistanê di lûtkeyê de jî gelek girîng û ciyawaz bû."

Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan li Dubey doh (Duşem, 12.02.2024) bi tevîbûna Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û 25 serok û serkirdeyên welatên Rojhilata Navîn û cîhanê, şandiyên 85 rêkxistinên navdewletî, 300 wezîran û 120 şandên hikûmetan hat destpêkirin, û heta sibe (Çarşem, 14.02.2024) berdewam be. Serokwezîr Mesrûr Barzanî doh gotareka girîng bi zimanê Ingilîzî di wê lûtkeyê de pêşkêş kir û bal kêşa ser guhertin û pirsên niha yê deverê û cîhanê. Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê di gotara xwe de tekez jî kir ku gelê Kurdistanê daxwazeka rewa ji bo destnîşnakirina mafê çarenivîsê xwe heye û pêdivî ye rêz li mafên gelê Kurd ên rewa bê girtin.

Mezlûm Ebdî li ser 'vekişîna Amerîkayê' û 'garantiyan' peyamên girîng dan

Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD), ji ber êrişên ku demên dawiyê zêde bûne ji Amerîkayê sîstema parastinê ya asmanî xwest.

Fermandarê Giştî yê Hêzên Sûriyeya Demokratîk Mezlûm Ebdî ragihand ku wan garantî ji berpirsên pilebilind ên Amerîkayê wergirtiye ku dê erkên xwe yê li Rojavayê Kurdistanê berdewam bikin.

HSDyê 5ê vê mehê ragihand, "Di êrişê li Rojhilatê Dêrezorê de şeş şervanên me şehîd ketin."

HSDyê destnîşan kiribû ku ev êrişê bi dronan ji herêmên di kontrola Hikûmeta Sûriyeyê de hatiye kirin.

Li nûçeya DWyê, Fermandarê Giştî yê Hêzên Sûriyeya Demokratîk Mezlûm Ebdî ev êrişê grûpên çekdar ên nêzîkî Îranê wekî "bûyereke xeternak" bi nav kir.

Mezlûm Ebdî herwiha anî zimên ku li Rojavayê Kurdistanê pêwîstiya wan bi sîstema parastinê ya asmanî heye.

"Amerîkayê garantî da me"

Mezlûm Ebdî li ser helwesta Amerîkayê jî wiha axivî:

"Amerîkayê em piştrast kirin ku dê ji bo astengkirina êrişên bi rengî hewl bide. Rayedarên Koşka Spî û Pentagonê garantî da me ku dê li Rojavayê Kurdistanê bimînin.

Helbet dibe ku paşerojê vekişin em nikarin li hêviyê bin ku dê Amerîka heta hetayê li vir bimîne."

"Êrişên Tirkîye û DAIŞ dê zêde bibin"

Fermandarê Giştî yê Hêzên Sûriyeya Demokratîk hişyarî da, "Heke Amerîka vekişe dê êrişên Tirkîye, DAIŞ û grûpên nêzîkî Îranê gelekî zêde bibin."

Mezlûm Ebdî amaje pê kir ku Amerîkayê HSDyê wekî "mutfika herî girîng a bejahiyê" dibîne.

"Ger Amerîka vekişe..."

Mezlûm Ebdî li ser egera vekişîna Amerîkayê jî got:

"Ger Amerîka ji ber şert û mercan vekişe em dê jî berê xwe bidin planên li gorî berjewendiyên gelê xwe û hevkeşeyên li herêmê."

Niha ji çaran yekê Sûriye û di Rojavayê Kurdistanê di destê Hêzên Sûriyeya Demokratîk de ye

û ev herêm bi navê Rêveberiya Xweser û Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê tê binavkirin.

Derdora 900 leşkerên Amerîkayê li vê herêmê hene û bi HSDyê re dixebitin.

Tirkîye gelek caran êrişî Rojavayê Kurdistanê dike û ji ber pêwendiyên HSD û Amerîkayê aciz e lê Amerîka bi berdewamî radigihîne ku HSD hevpeymaneke wan a girîng e.

Tirkîye demên dawiyê di êrişên xwe de saziyên sivil û yê cihên xizmetguzariyê dike hedef û zereke zêde digihîne depoyên avê, stasyonên karebayê û bîrên petrolê.

Li gorî gelek şîrovekarên siyasî, Tirkîye bi van kirinên xwe hewl dide xelkê Rojavayê Kurdistanê ji warê wan koçber bike û ji bo êrişên xwe yê piştî rê xweş bike.

6 şervanên HSDê li Dêrazor û Minbicê hatin kuştin

Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) kuştina 6 şervanên xwe di êrişên rejîma Sûriyeyê de li gundewarên Dêrazorê Minbicê aşkere kirin.

Navenda Ragihandinê HSDê di daxuyaniyekê de ragihand, 5 şervanên wê roja 10ê Sibatê di êrişên hêzên hikûmeta Şamê de li gundewarên Dêrazorê û hatin kuştin. Li gorî daxuyaniya Navenda Ragihandinê HSDê, şervanekî din jî roja 10ê Sibatê li Minbicê di

êrişên artêşa Tirkîyeyê de hatiye kuştin. HSD di daxuyaniya xwe de amaje bi wê yekê dike, êrişên rejîmê û hêzên ser bi wê bûn sedema kuştina gelek şervanên HSDê, ev êriş jî dê bêbersiv nemînin. Navenda Ragihandinê ya HSDê roja 5ê Sibatê jî aşkere kiribû, di êrişêke bi dronan li ser Akademiya Perwerdeyê ya li Kêlgeha El-Omer a li rojhilatê Dêrazorê de jî 6 şervanên HSDê canê xwe ji dest dabûn.

Aliyev cara 5 emîn bû Serokkomarê Azerbaycanê

Li gor encamên nefermî yê hilbijartinên ku doh li Azerbaycanê hatin kirin, İlham Aliyev ji bo cara pêncem bû serokkomar û ji sedî

92ê dengan bidest xist.

Serokê Lijneya Hilbijartina Navendî ya Azerbaycanê Mazahir Panahov di daxuyaniyekê de ragi-

hand ku li vî welatî ji sedî 93ê deng hatine jimartin û Aliyev ji sedî 92,05ê deng wergirtiye.

Dengên namzetê herî nêzî Aliyev ji sedî 2,19 ma. Beşdariya hilbijartina Serokkomariyê ya ku di nav wan de Aliyev jî hebû, 7 namzed haatin beramber hev.

İlham Aliyev ê 62-salî zêdetirî 20 salan li ser desthilatê ye û li şûna bavê xwe, yê ku piştî hilweşîna Yekîtiya Sovyetê di sala 1991-an de serxwebûna xwe bi dest xist û 10 salan li Azerbaycanê serokatî kir, zêdetirî 20 salan desthilatdar e.

İlham Aliyev ji sala 2003an ve li ser desthilatdariyê ye û di hilbijartinên 2008, 2013 û 2018an de bi ferqek mezin bi ser ket.

Piştî referandumên sala 2009 û 2016an li Azerbaycanê bi guhertinên destûrî heyama serokkomariyê ji 5 salan bû 7 sal û sînorê dema serokkomariyê hat rakirin.

Mistefa: Wê piştgiya Amerîka ji bo Pêşmerge bidome

Cîgirê Berpirsê Pêwendiyên Derve yê Serokatiya Herêma Kurdistanê Felah Mistefa

ragihand ku hemû berpirsên Amerîkayê piştvanîya xwe ji bo Herêma Kurdistanê dubare kirin.

Şanda Serokatiya Herêma Kurdistanê bi serokatiya Fewzî Herîrî ev çend roj in li Amerîkayê ye û çend peywendiyên fermî pêk tîne.

Cîgirê Berpirsê Pêwendiyên Derve yê Dîwana Serokatiya Herêma Kurdistanê Felah Mistefa di darbarê naveroka hevdîtinan de ragihand ku "Hem Iraq û hem jî Herêma Kurdistanê dixwazin pêwendiyek stratejîk a demdirêj ligel Amerîkayê hebe. Hemû berpirsên ku me li Waşingtonê hevdîtin bi wan re kiriyê piştvanîya xwe ji bo Herêma Kurdistanê dubare kirin.

Mistefa bal kişand ser wê yekê ku pêvajoyê ber bi qonaxek erênî ve diçe.

Bêgerd Talebanî: Di Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan de gelek mijarên 'giring û hestiyar' tên gotûbêjkirin

Wezîra Çandinî û Çavkaniyên Avê ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê Bêgerd Talebanî

ragihand, Herêma Kurdistanê ji beşdarên herî girîng ên ku îro beşdarî Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmetan bûne ji bo gotûbêjkirina gelek mijarên girîng û hestiyar.

Bêgerd Talebanî îro 12.02.2024an ji K24 re ragihand, beşdarbûna di lûtkeya cîhanî de ji bo hikûmetên gelek welatan pir girîng e. Herwiha beşdarbûna Herêma Kurdistanê di vê çalakiya cîhanî de gelekî girîng e û îro Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî jî dê gotarekê pêşkêş bike.

Bêgerd Talebanî herwiha got: "Li vir gelek mijarên girîng û hestiyar tên gotûbêjkirin, di asta aborî, siyasî, pêwendî, pêşketina teknolojîk û hemû beşên girêdayî geşepêdana aborî. Em îro weke şandeke fermî li gel Serokwezîrê li vir in û beşdarî penalên cuda yê wê lûtkeyê dibin."

Wezîra Çandinî û Çavkaniyên Avê diyar kir, "Dema em gihîştin vir, me ew girigîpêdana ji hikûmeta Îmaratê bi Hikûmeta Herêma Kurdistanê dît ku îro di rêza pêşiyê ya welatên beşdar di vê lûtkeyê de ye."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî duhî êvarê giheşte Dubayê û ji aliyê Xelîfe Wezîrê Dewletê yê Wezaretê Derve ya Îmarat Şahîn Merer ve hat pêşwazîkirin.

11emîn Lûtkeya Cîhanî ya Hikûmeta li Dubayê îro 12ê Sibata 2024an dest pê dike. Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî jî îro gotarekê di lûtkeya de pêşkêş dike û behsa dîtinên nû yê ji bo pêşketin û aboriyê dike.

Hilbijartin HAK-PAR û partiyên Kurdistanî

Bûbê Eser

Lê hezar mixabin em weke kurdên bakur nizanin an naxwazin wê ji bona gelê xwe bi kar bînin. Ji ber wan berjewendiyên seksî û partiyên, ew îmkânên duxulîqin jî wenda dikin.

Em weke mîletê kurd partî û tevgerên xwe, ne dîr bînin. Li hember bûyer û kiryanan ne xwedî helwestên neteweyî ne. Ji bona serketina gelê xwe, em nikarin pêşiya xwe bi du gavan bibînin. Tim ji bona gavek seksî û berjewendiyên hêzbî em xwe hol dikin û hew.

Ev bû sed salan in, em nikarin dîr û dirêj pêşiya xwe bibînin. Loma bi hevve wenda kirine û dikin. Wendakirinên me jî dibe wendakirine gelê me. Lê em hê jî nikarin xwe biguhrin û helwesteke neteweyî, dîrî berjewendiyên seksî û hêzbaşî tevbigerin.

Em hema carekê jî be nikarin helwesteke neteweyî ku berjewendiyên gelê me tê be, bi hevve bibin xwedî biryareke neteweyî. Ji ber vê ye heta niha em wek kurdên bakurê Kurdistanê me tim wenda kirine.

Em rê û rêbazên serketinê ya nizanin ya jî wan dikin qurbana berjewendiyên xwe yê seksî û partîyê. Em carna ji bîr dikin ku partî ji bona azadiya gelê tene damezrandin. Hemî damezrandina partiyên jî li ser û li gor vî asafî ye. Lê di nava herikandina demê de û ji ber bê erk û wazîfeyî helwestin neteweyî dibin yê seksî û partiyên.

Gelek caran hin îmkân dikevin destên kurdan. Lê hezar mixabin em weke kurdên bakur nizanin an naxwazin wê ji bona gelê xwe bi kar bînin. Ji ber wan berjewendiyên seksî û partiyên, ew îmkânên duxulîqin jî wenda dikin.

Ev helwest di hilbijartinên parlemaniya tirkîyê ya sala 2023an de gelek zelal û eşkere diyar bû ku em hê jî nebûne xwediyê xwe û parastina gelê xwe. Em bêjin ew hilbijartin zêde kurdan eleqeder nake an nedikir. Lê divê piştî wê jî ji bona hilbijartina şaredariyan, ji wê demê de gav û têkîf bihatina avêtin.

Lê weke gelek caran ew jî nebû. Niha jî pir hindik dema hilbijartina şaredariyan maye. Hê jî nerîn û dîtinên gelek partiyên me ne diyar e ku wê bibin xwediyê xwe û çî helwestan.

Me gelek caran di vê derheqê de gotina xwe gotine û nivîsên xwe jî nivîsîne. Lê weha bawerim partiyên me rewşenbîrên xwe cidî nagirin û naxwazin nerîn û dîtinên wan di nava xwe de minaqeşe bikin. Fêr bibin bê ka ew çî dibêjin.

Loma ez dibêjim, di rewşên weha de divê em bizanibin ku xeta neteweyî lawaz bûye. Karên bi hevve ketiye xeterê. Hevdu û rewşenbîrên xwe guhdarî kirin nemaye. Ev sed

neteweyî û pêşketî hema nemane. Tevger û partiyê Kurdistanê li ser piştî sal mezinan maye û ew jî li hev nakin...

Bawer bikin derdê me kurdan gelekî zêde ne. Êşa me giran e. Helwestên me lawaz in. Qaweta me tune ye. Ya girîng jî em hê jî li bakurê Kurdistanê nebûne xwedî eniyêke neteweyî ku em bikaribin li gor wê berjewendiyên gelê xwe biparêzin.

Vana hemiyan didim alîkî û dibêjim: Heger em dilsozên gelê xwe bin. Heger em dixwazin di vê hilbijartinê de, gelê xwe bi tenê nehêlin. Heger em dixwazin xwe îdare û bi rêve bibin. Vaye HAK-PAR weke partîyeke Kurd mafê wê yê hilbijartinê heye.

Ez bim, bê qeyd û şert divê hemî kurdên ji welatê xwe hez dikin, piştgiya xwe bikin. Dibe ku ev piştgirî bibe rêvekirina bi hevve karkirinê. Her weha ev alîkarî dikare li hin bajar an bajarokan kurdan bike xwedî rêveberiya xwe. Di vê hilbijartinê de kurd

salin ku tim kurdan gotine ez û ez. Hê jî rêya ez û em venebûye. Heta ku ew venebe em ê jî nebin xwediyê xwe û tu destketiyan.

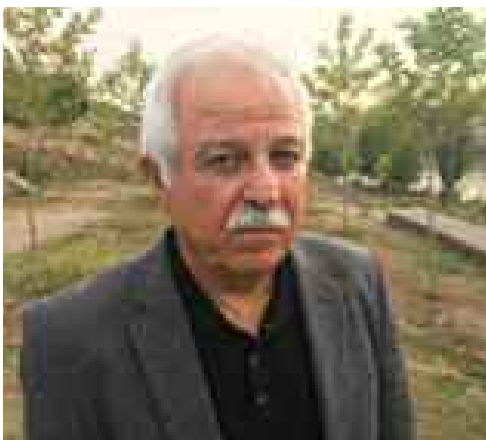
Aha kerem bikin, ji hilbijartina şaredariyan re çî ma? Demeke gelekî kurt. Helwestên partiyên ez û ez ê û nerînin seksî êdî bes e. Divê em xwe ji vê azad bikin. Bi ez û ez ê em nagihêjin tu dereke. Em roj bi roj kêr û lawaz dibin. Ziman dimre, nerînin

bibin xwedî yek helwest, wê bi serkevin. Wekî din ji wendakirinê pêve tu tiştek nabe para me kurdan.

Kurdno heger partiyên me hevkarîyê nekin jî divê her kurdên ji welatê xwe hez dikin û mafê wan ya dengdanê hebin. Wî dengê bidin HAK-PARê

Ez weke rewşenbîrekî gelê xwe, di vê hilbijartinê de piştgirî HAK-PARê me.

Çi hat serê Selaheddîn û Başak Demîrtaşê...

İbrahim GUÇLU

Sellaheddîn Demîrtaş li hemberî ew hêzên li dijî wî bûn, xwe dîsa bike aktorekî xurt, hamleyek kir. Li ser daxwaza wî hevîna wî Başak Demîrtaşê berendamtiya xwe ya serokatiya Stenbolê diyar kir. Diyar e ev gava Selaheddîn Demîrtaş bi awayekî jêbera PKK/DEMê xirab kir. Lê PKK/DEMê ev daxwaz Başak Demîrtaşê ji bona tîfaqa xwe bi CHPê bi kar bîne diyar kir ku

“Başak Demîrtaş endama wan e. Hevaleke wan ya hêja ye. Heta nûha her çiqas serlêdaneke wê ji bona serokatiya şaredariya Stenbolê ji bona me nebûye jî, beyana îradî ya wê ji bona me wek serlêdan tê pejirandin. Ji aliyê din de di nav berendamê de ew xwediyê ciyekî

payebilind e.”
Lê piştî ku hevalbendên Selaheddîn Demîrtaş û ew endamên partiyên yên li dijî Tîfaqa wan ya CHPê li derûdora wê civiyan, PKK/DEM û CHPê ji veyekê tirsîyan ku ev hêza dê li dijî Tîfaqa herdu partiyan bibe asteng.
Lê dîsa jî PKK/DEMê demekê Başak Demîrtaş di pazariya tîfaqê de wek figurekê bi kar anî. Dema dîtin ku ew yeka dê ji bona wan bibe xeter, Qandîlê aşkere nebe jî, ji bona Başak Demîrtaşê gav avêt. Diyar kirin ku domandina Tîfaqa dema hilbijartina serokomarî yanî bi CHPê re tîfaq girîng e. Piştî ev daxuyaniya nerm li derve û helwesta hişk ya bi dizî di hûndir de bû sedem ku PKK/DEM berendamtiya Başak Demîrtaşê dawî bîne.
Başak Demîrtaş jî mecbûr bû ku vê biryarê qebûl bike. Diyar kir ku ev biryareke hevmişterek e. Loma jî xwe ji berendamtiya serokatiya şaredariya Stenbolê vekişandiyê.
Selaheddîn Demîrtaş jî ev tehdîta Qendîlê qebûl kir û ev biryara pîne û realîze kir. Bi daxuyaniya xwe jî rewşeke hîn xirab û rezalet derket holê.

Di nav van hemû bûyer û hesaban de berendamtiya Başak Demîrtaş ji bona serokatiya Şaredariya Stenbolê gelek bûyereke balkêş bû. Ev bûyera di telewîzyonan de demeke ku tê gengeşî kirin. Wek tê zanîn PKK/DEMê di hilbijartina serokomarî de ji bona bi Tîfaqa Milet û bi taybetî jî bo ku partiya damezrênê Dewleta Tirk û partiya neteweya kurd tune qebûl kiribû û ji bona holêrakirina neteweya Kurd xebat kiribû û qetlîam li Kurdistanê çekirî CHPê re tîfaq çekiribû, gelek dengên xwe wenda kir. Ev wendakirina dengên û diyar e bi awayekî tîfaq di nav PKK/DEMê de bibû babetek minaqeşeyê.

Ji aliyê din de tê zanîn ku Selaheddîn Demîrtaş di hilbijartina serokomarî de xwestibû ku bibe berendamê serokomarî, ji aliyê partiya PKKê ya wê demê ve nehatibû qebûl kirin. Selaheddîn Demîrtaş ji vê yekê gelek eciz bû. Ew û gelek sedemên din bûn sedem ku Selaheddîn Demîrtaş dev ji siyaseta berde.

Ev yeka jî wek tasfiye ya Selaheddîn Demîrtaş hat şirove kirin. Di vê de rastiyek hebû. Selaheddîn Demîrtaş dengê xwe birîbû.

Sellaheddîn Demîrtaş li hemberî ew

hêzên li dijî wî bûn, xwe dîsa bike aktorekî xurt, hamleyek kir. Li ser daxwaza wî hevîna wî Başak Demîrtaşê berendamtiya xwe ya serokatiya Stenbolê diyar kir. Diyar e ev gava Selaheddîn Demîrtaş bi awayekî jêbera PKK/DEMê xirab kir. Lê PKK/DEMê ev daxwaz Başak Demîrtaşê ji bona tîfaqa xwe bi CHPê bi kar bîne diyar kir ku

Başak Demîrtaş

“Başak Demîrtaş endama wan e. Hevaleke wan ya hêja ye. Heta nûha her çiqas serlêdaneke wê ji bona serokatiya şaredariya Stenbolê ji bona me nebûye jî, beyana îradî ya wê ji bona me wek serlêdan tê pejirandin. Ji aliyê din de di nav berendamê de ew xwediyê ciyekî

payebilind e.”
Lê piştî ku hevalbendên Selaheddîn Demîrtaş û ew endamên partiyên yên li dijî Tîfaqa wan ya CHPê li derûdora wê civiyan, PKK/DEM û CHPê ji veyekê tirsîyan ku ev hêza dê li dijî Tîfaqa herdu partiyan bibe asteng.
Lê dîsa jî PKK/DEMê demekê Başak Demîrtaş di pazariya tîfaqê de wek figurekê bi kar anî. Dema dîtin ku ew yeka dê ji bona wan bibe xeter, Qandîlê aşkere nebe jî, ji bona Başak Demîrtaşê gav avêt. Diyar kirin ku domandina Tîfaqa dema hilbijartina serokomarî yanî bi CHPê re tîfaq girîng e. Piştî ev daxuyaniya nerm li derve û helwesta hişk ya bi dizî di hûndir de bû sedem ku PKK/DEM berendamtiya Başak Demîrtaşê dawî bîne.
Başak Demîrtaş jî mecbûr bû ku vê biryarê qebûl bike. Diyar kir ku ev biryareke hevmişterek e. Loma jî xwe ji berendamtiya serokatiya şaredariya Stenbolê vekişandiyê.
Selaheddîn Demîrtaş jî ev tehdîta Qendîlê qebûl kir û ev biryara pîne û realîze kir. Bi daxuyaniya xwe jî rewşeke hîn xirab û rezalet derket holê.

nekir û gorî baweriya min ew qelstir kir. Şexsiyeta wî qelstir kir.

3-Selaheddîn Demîrtaş ket nav nekokiyeke mezin, him berendamtiya hevîna xwe Başak Demîrtaşê rast û him jî dev ji berendamtiyê berdan pozîtif û ji bona xurtkirina partiya xwe şirove kir. Ew ji bona wî xapandinek e. Rastî gelek aşkere ye û tehl e. Ew mecbûr bu ku wê zahrê vexe.

4-Selaheddîn Demîrtaş ev gava xwe wek xurtkirina demokrasî bi nav kir. Ev ne rasy e. Lewra tê zanîn ku PKK/DEMê bi demokrasîyê ve eleqeya wan tuine ye, li dijî demokrasîyê ye. Ew bi xwe jî ne demokrat e. Ew partiyekle aparata dewletê li dijî kurdan û ptojeyek li dijî Tevergera Neteweyî ya Kurdistanê û rêxistinên Kurdistanê û partiya dixwaze hêlîna hemû kurdan Dewleta Federe ya Kurdistanê ji holê rake û kurdperweran dikuje re alîkarî dike, berê jî serokatî kir.

4-Ev gava ne exlaqî ya Selaheddîn Demîrtaş di bazariya Tîfaqa PKK/DEMê û CHPê dem, PKK/DEM xurt kir. Diyar e ku bi awayekî PKK/DEMê ji CHPê gelek zêde tiştan bigre.

Diyarbakîr, 12. 02. 2024

Alîkariyên Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî ji Efrînê re berdewam in

Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî ku wek yekem dezgeha xêrxwaziyê gihîşt ziyandîtiyên erdheja 6ê Sibata 2023an li Efrînê, di belavkirina alîkariyên xwe de berdewam e. Ziyandîtiyên erdhejê jî ji hatina Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî dilxweş in.

Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî piştî erdheja 6ê Sibata, gihîşt Efrîn û navçeya Cindirêsê û alîkarî li ser ziyandîtiyên erdhejê dabeş kirin û heta niha di alîkariyên xwe de berdewam e.

Ziyandîtiya erdhejê Ferîde İbrahim dibêje: “Rewşa min gelekî xirabe. Hevîna min nexweş e, ez bi xwe jî nexweş im. Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî alîkariya min kirin û heta niha jî alîkariya min dikin û jiyana min hinekî hat guhartin.”

Endamê Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî li Efrînê Serbest Xelîl dibêje: “Ev salek e Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî hatiye Efrînê. Bê cudahî alîkarî bi ziyandîtiyên erdhejê re kirin, wek kon, xwarin û cilûberg pêşkêşî xelkê kirin. Her tiştê ku pêwîstiya ziyandîtiyan hebûya, me ji wan re dabîn dikir, ta ku bizanin ku ew ne bê xwedî ne.”

Salek di ser erdheja 6ê Sibata re detbas bûye û heta niha Dezgeha Xêrxwaziya Barzanî di alîkarîkirina xelkê Efrînê de berdewam e ku heta di heyama vê sale de 101 barhilgirên alîkariyan derbasî Efrînê kirine û li ser 186 gundan û 7 navçeyan belav kirine.

Riyad Mistefa Rojavayê Kurdistan

Kurdistanê Kurdistanê
Delalê şêrîna û canê
Ji bo te em dikin xebat
Ta em sax bin li cîhanê

Çi qas navê te şêrîna e
Ew qas ji me re evîna e
Warê şêr û qehremanan
Ji me re ol û hem jî dîn e

Xwîna me bo te feda ye
Me dil û can ji bo te daye
Tu buhiştta me li vê jînê
Diyariya ji ba Xweda ye

Evîna gul û ya bilbilî
Tu yî xwîna can û dilî
Tu yî hêvî, Omîd û menalî
Tu ji me re evîna ewilî

Ji bo te em tim şiyar in
Li ser te em evîndar in
Şervanên me va ji bo te
Tevde pêt û tevde ar in

Tu henase û ba û av e
Hem ronî şemal û tav e
Axa te ji me re pir pîroz e
Xuşk û bira dê û bav e

Gelê te va berxwedêr in
Ji bo te mîrxas û mîr in
Neyarê me bi me nikare
Dema şer em piling û şêr in

Vîna kurdan nayê alandin
Bi zîv û zêran em te nadin
Çi qas buha be qelenê te
Em desta ji te qet bernadin

Evdille İbrahim Şemoyî
WARÊ ME

Razên hey şehîdên efat.
Bi serdana axa welat.
Hûn bûn rêbazên bo felat.
Nû azadî hat, warê me.

Axa welat xweşik bîne.
Xew jî li ser wê şîrîna.
We bo wê bûn cangorî ne.
Bi hub evîna, warê me.

We soz da kurd bi misheva.
Bûn parêzvan roj û şeva.
Reqîb ji pêş we ket reva.
Çû jê derkeva, warê me.

Razên hey şehîdên kurdan.
Em digerin bi sitran.
Hunerê we anî terxan.
Şên bû Kurdistan, warê me.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev ave.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

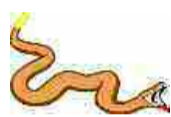
diran

Ev çiyê? Ev dirane.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev agire.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev mare.
Bu nêdir? Bu ilandir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev bizine.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev balone.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev bacane.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev otomobile.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyê? Ev taCe.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyê? Ev Canie.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev Cûcike.
Bu nêdir? Bu cücadır.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyê# Ev finCane.
Bu nêdir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup

Çç

çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev çêleke.
Bu nêdir? Bu inêkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

defter

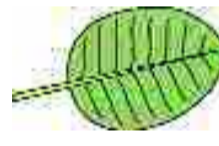
Ev çiyê? Ev deftere.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev dare.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çiyê? Ev belge.
Bu nêdir? Bu yapraqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

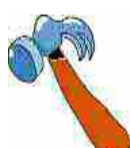
elok

Ev çiyê? Ev eloke.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyê? Ev çaynîke.
Bu nêdir? Bu çaynıkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev çakûçe.
Bu nêdir? Bu çakıcdır.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyê? Ev deste.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdır.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyê? Ev kere.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev zebese.
Bu nêdir? Bu qarpozıdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

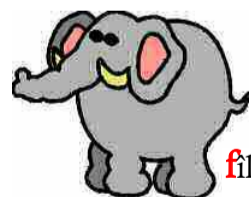
Ev çiyê? Ev êlege.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev hêke.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

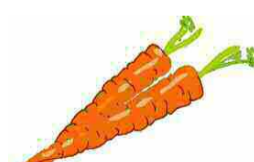
fîl

Ev çiyê? Ev file.
Bu nêdir? Bu fildır.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çiyê? Ev fıroke.
Bu nêdir? Bu təyyarəđır.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev gizere.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzi

Ev çiyê? Ev gêziye.
Bu nêdir? Bu süpürgəđır.
Что это? Это веник.
What is it? It is a braom.

pê

Ev çiyê? Ev pêye.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

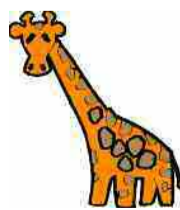
kêr

Ev çiyê? Ev kêre.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev finde.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyê? Ev zerafeye.
Bu nêdir? Bu zürafəđır.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev goreye.
Bu nêdir? Bu corabđır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

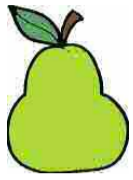

guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это уха..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

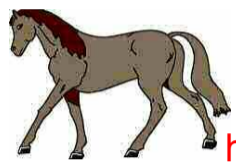
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

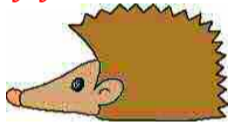

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

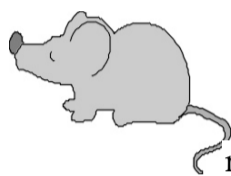
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

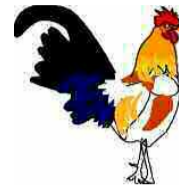
Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

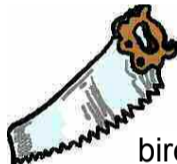
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

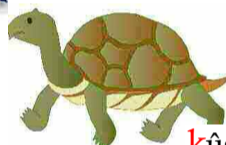
Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmor

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçiye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

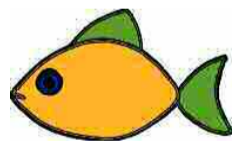
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

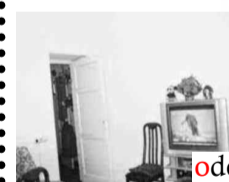
nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

sol

Ev çîye? Ev soLe.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

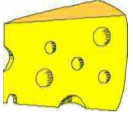

top

Ev çîye? Ev toPe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyê? Ev penîre.
Bu nêdir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

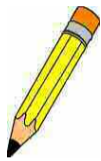
pîvaz

Ev çiyê? Ev pîvaze.
Bu nêdir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyê? Ev perçemeke.
Bu nêdir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyê? Ev pênûse.
Bu nêdir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

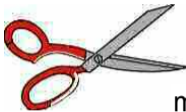

beq

Ev çiyê? Ev beqe.
Bu nêdir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyê? Ev qaze.
Bu nêdir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyê? Ev meqese.
Bu nêdir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyê? Ev portqale.
Bu nêdir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

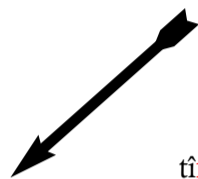
şêr

Ev çiyê? Ev şêre.
Bu nêdir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyê? Ev kêwrîške.
Bu nêdir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyê? Ev tîre.
Bu nêdir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyê? Ev roviye.
Bu nêdir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyê? Ev sêve.
Bu nêdir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyê? Ev stêrke.
Bu nêdir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyê? Ev seye.
Bu nêdir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyê? Ev sêvike.
Bu nêdir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyê? Ev şûre.
Bu nêdir? Bu qilıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyê? Ev şeye.
Bu nêdir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyê? Ev şîre.
Bu nêdir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyê? Ev şûşeye.
Bu nêdir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tiîr

Ev çiyê? Ev tiriye.
Bu nêdir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

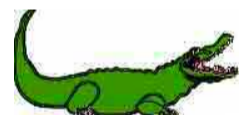
tûtî

Ev çiyê? Ev tûtîye.
Bu nêdir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyê? Ev pirtûke.
Bu nêdir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyê? Ev tîmsahe.
Bu nêdir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

ufî

Ev çiyê? Ev ufîye.
Bu nêdir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyê? Ev bilûre.
Bu nêdir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyê? Ev brûske.
Bu nêdir? Bu ildırımıdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

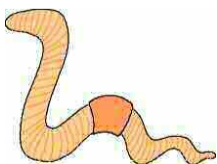
keVo

Ev çiyê? Ev keVoqe.
Bu nêdir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyê? Ev gule.
Bu nêdir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyê? Ev kurme.
Bu nêdir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyê? Ev çûke.
Bu nêdir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupîşk

Ev çiyê? Ev dupîške.
Bu nêdir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyê? Ev biVire.
Bu nêdir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyê? Ev berçavike.
Bu nêdir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

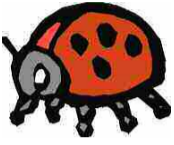

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddir.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

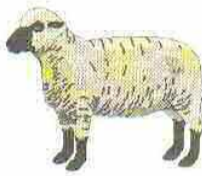
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendir.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

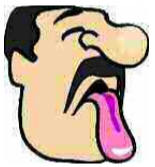

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî
1	Aa	Aa	Aa
2	Bb	Бб	Bb
3	Cc	Цц	Cc
4	Çç	Чч	Çç
5	Dd	Дд	Dd
6	Êê	Ее	Ee
7	Ee	Яя	Əə
8	Ff	Фф	Ff
9	Gg	Гг	Gg
10	Hh	Нн	Hh
11	Îî	Ии	Ii
12	Ii	Ьь	Iı
13	Jj	Жж	Jj
14	Kk	Кк	Kk
15	Ll	Лл	Ll
16	Mm	Мм	Mm
17	Nn	Нн	Nn
18	Oo	Оо	Oo
19	Pp	Пп	Pp
20	Qq	Qq	-
21	Rr	Рр	Rr
22	Ss	Сс	Ss
23	Şş	Шш	Şş
24	Tt	Тт	Tt
25	Ûû	Уу	Uu
26	Uu	Юю	Üü
27	Vv	Вв	Vv
28	Ww	Ww	-
29	Xx	Xx	Xx
30	Yy	Йй	Yy
31	Zz	Зз	Zz

DİKARÎ BIXWÎNÎ

1	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, fimon
16	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewağ
24	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Нападение на Эрбиль: Ирак отправил своего посла обратно в Тегеран без извинений Ирана

Федеральное правительство Ирака незаметно вернуло своего посла в Тегеран, не получив официальных извинений от Ирана за недавние нарушения на иракской территории. Этот шаг произошел на фоне обострения напряженности после смертоносного ракетного удара по Эрбиллю, столице Иракского Курдистана, совершенного иранским "Корпусом стражей Исламской революции" (КСИР) в прошлом месяце. Тогда посол Нассер Абдул Мохсен Абдулла был вызван обратно в Багдад для консультаций. Несмотря на ожидания официальных извинений со стороны Ирана, их не последовало. Тем не менее, посол Ирака в Тегеране вернулся без помпы и дипломатических инициатив, подобных тем, которые обычно происходят в таких обстоятельствах. Решение тихо вернуть посла вызвало удивление, особенно учитывая серьезность инцидента в Эрбиле и обычные дипломатические протоколы, ожидаемые в таких ситуациях. 15 января КСИР нанес ракетный удар по Эрбиллю, в результате чего погибли известный бизнесмен, его 11-месячная дочь и еще два мирных жителей, несколько человек получили ранения.

Премьер-министр Барзани и глава Лиги арабских государств обсудили региональную безопасность

13 февраля премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани провел переговоры с генеральным секретарем Лиги арабских государств (ЛАГ) Ахмедом Абу Гейтом на полях саммита мировых правительств, проходящего в Дубае.

"Мы обсудили общую ситуацию в Ираке и регионе, а также развитие отношений между Лигой арабских государств и Курдистаном", - говорится в заявлении курдского лидера.

Премьер-министр Барзани также выразил благодарность

ЛАГ за осуждение ракетного удара Ирана по Эрбилю.

Признавая ключевую роль Курдистана, Абу Гейт передал свои приветствия и признательность курдскому лидеру Масуду Барзани, президенту "Демократической партии Курдистана" (ДПК), и высоко оценил руководство Барзани в регионе.

Сообщается, что стороны подчеркнули важность безопасности и стабильности в Курдистане и Ираке и заявили о своей приверженности делу укрепления мира и процветания.

В воскресенье премьер-министр Барзани отправился в Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ), чтобы принять участие во Всемирном саммите правительств, который проходит в Дубае с 12 по 14 февраля.

Премьер-министр Барзани примет участие во Всемирном саммите правительств

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани 11 февраля

вылетел в Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ) для участия во Всемирном саммите правительств, который пройдет в Дубае с 12 по 14 февраля.

Премьер-министр примет участие в саммите по специальному приглашению вице-президента ОАЭ, премьер-министра и правителя Дубая шейха Мохаммеда бен Рашида Аль Мактума.

В ходе саммита курдский лидер намерен провести несколько дискуссий с арабскими, региональными и международными чиновниками, а также с интеллектуалами и лидерами бизнеса.

В прошлом месяце премьер-министр принял участие во Всемирном экономическом форуме (ВЭФ) в Давосе, пообщавшись с влиятельными лидерами для обсуждения глобальных геополитических и экономических событий.

Высокопоставленная иракская военная делегация провела проверку безопасности Киркука

Иракская военная делегация высокого уровня провела всесторонний анализ условий безопасности в спорных курдских провинциях Киркук и Туз-Хурмату.

Возглавляемая начальником штаба армии генерал-лейтенантом спецназа Абдул Амиром Рашидом Яраллой и заместителем командующего объединенными операциями генерал-лейтенантом д-ром Кайсом аль-Мухаммадави, делегация про-

вела совещание по вопросам безопасности в штабе операций Туз Хурмату. На встрече были рассмотрены ключевые планы, проблемы и стратегии по укреплению безопасности в регионе в соответствии с директивами премьер-министра Мухаммеда Шиа-ас-Судани. Генерал-майор Салех Хараз, командующий операциями в Киркуке, вместе со старшими командирами и офицерами оперативного сектора Киркука приветствовали делегацию. Обсуждения были сосредоточены на усилении наступательных операций и обеспечении безопасности приграничных районов посредством усиления технического наблюдения, координации между соседними командованиями, сбора разведывательной информации и быстрого реагирования. Участники подчеркнули важность поддержания оперативной готовности и сотрудничества для быстрого решения проблем безопасности.

Иракский суд отложил решение по закону о выборах в Курдистане

Федеральный верховный суд Ирака объявил в воскресенье, 11 февраля, что он отложил слушания по Закону о парламентских выборах Курдистана на следующее воскресенье.

Это уже девятая отсрочка рассмотрения жалоб, поданных на несколько статей закона о парламентских выборах Регионального правительства Курдистана (КРГ).

Жалобы сосредоточены на пяти конкретных статьях Закона о парламентских выборах Курдистана. Они касаются различных вопросов, включая распределение мест в парламенте, организацию одноокружных и многоокружных выборов, а также распределение мест в парламенте Курдистана.

Жалобы были поданы Зиадом Джабаром, лидером фракции "Патриотического союза Курдистана" (ПСК), на пятой сессии парламента Курдистана и Аманджем Наджибом Шамунном, христианским членом совета провинции Сулеймания.

Ключевые статьи, на которые

поданы жалобы:

Статья 1: Указывает, что парламент Курдистана состоит из 111 членом.

Статья 9: Объявляет Курдистан единым избирательным округом, разделенным на избирательные участки.

Статья 15: Описывает подготовку списка избирателей Курдистана с указанием различных деталей, таких как род занятий, адрес, дата и место рождения.

Статья 22: Регулирует формирование списков кандидатов на уровне Курдистана и Ирака,

уделяя особое внимание минимуму 30-процентному представительству женщин, при этом в каждом списке должно быть не менее трех кандидатов.

Статья 36: Распределяет места определенным этническим и религиозным общинам, таким как халдеи, сирийцы, ассирийцы, туркмены и армяне.

Решение суда вызвало опасения по поводу потенциальных последствий для предстоящих парламентских выборов в Курдистане, запланированных на период с 19 по 30 мая.

Выборы в Курдистане перенесены на конец мая

Высшая Независимая избирательная комиссия Ирака (ИНС) объявила, что парламентские выборы в Курдистане пройдут в период с 19 по 30 мая.

Решение было принято после

неоднократных задержек, первоначально из-за разногласий между политическими партиями по поводу закона о выборах.

Назначенные на октябрь 2022 года выборы были перене-

сены на ноябрь следующего года. Однако решение суда против саморасширения парламента Курдистана привело к дальнейшей отсрочке до февраля 2024 года.

ИНС подтвердила, что лидерам Курдистана поручено назначить новую дату выборов.

На предстоящих выборах имеют право голосовать более двух миллионов граждан Курдистана. Иракское правительство выделило ИНЕС почти 70 миллиардов динаров для наблюдения за выборами в Курдистане.

Премьер-министр Барзани встретился в Дубае с выжившими членами семьи Дизаи

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани в понедельник, 12 февраля

ром Ханой, женой покойного бизнесмена, получившей ранения в результате нападе-

премьер-министр Барзани передал пожелания скорейшего выздоровления выжившим членам семьи.

Нападение иранского "Корпуса стражей Исламской революции" (КСИР), унесшее жизни ни в чем не повинных людей, вызвало международное осуждение. В КСИР заявили, что объект нападения был "шпионским центром Моссада". Региональное правительство Курдистана (КРГ) и власти Ирака категорически опровергли эти утверждения.

Советник по национальной безопасности Ирака Касем аль-Араджи вместе со следственной группой иракского парламента заявили, что атакованный дом был частной резиденцией семьи Дизаи, а погибшие и выжившие члены семьи не причастны к шпионажу.

ля, посетил семью Пешрава Дизаи, жертвы иранских ракетных обстрелов Эрбиля, чтобы выразить свои соболезнования и поддержку семье.

В ходе визита премьер-министр встретился с докто-

ром Ханой, женой покойного бизнесмена, получившей ранения в результате нападения, а также с двумя выжившими детьми. К сожалению, 11-месячная Зина Дизаи, дочь Ханы, скончалась от травм, полученных в результате ракетного удара.

Выразив сочувствие,

В Иране сообщили, что продолжат оказывать поддержку Ливану и силам сопротивления

Иран продолжит оказывать решительную поддержку Ливану и силам исламского сопротивления в регионе. Об этом заявил министр иностранных дел исламской республики Хосейн Амир Абдоллахиян на совместной пресс-конференции с исполняющим обязанности министра иностранных дел и миграции Ливана Абдалла Бу Хабибом.

"Иран будет продолжать решительно поддерживать Ливан и силы сопротивления. Мы рассматриваем безопасность Ливана как безопас-

ность Ирана и всего региона", - отметил Абдоллахиян. По мнению главы иранской дипломатии, благодаря действиям сил сопротивления в Ливане и Палестине Израиль после четырех месяцев проведения военной операции в секторе Газа "не достиг ни одной из заявленных целей". Руководитель внешнеполитического ведомства Ирана также призвал Соединенные Штаты прекратить поддержку Израиля, который стремится "втянуть США в войну на Ближнем Востоке".

Как сообщило иранское агентство IRNA, целью поездки Абдоллахияна является "проведение переговоров и консультаций с ливанскими властями и лидерами групп, входящих в силы сопротивления региона, по поводу полного прекращения преступлений сионистского режима (имеется в виду Израиль - прим. ТАСС) против народа Газы, снятия блокады, создания необходимых условий для прекращения огня, оказания помощи народу Газы и определения формы управления анклавом после окончания военных действий".

В "Ось сопротивления" (силы исламского сопротивления) входят мусульманские, в основном шиитские, военизированные группировки. К их числу относят ливанскую партию "Хезболлах", палестинское движение ХАМАС, йеменское мятежное движение "Ансар Аллах", иракское ополчение "Исламское сопротивление Ирака".

Багдад и Вашингтон возобновят переговоры о выводе сил США из Ирака

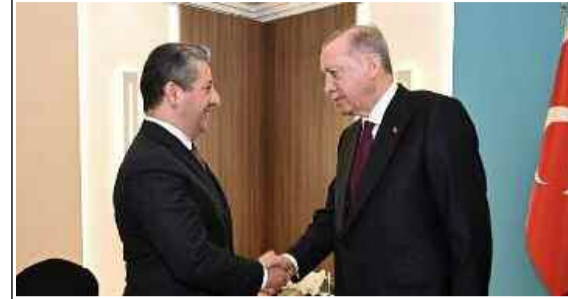
Ирак и Соединенные Штаты возобновят переговоры о будущем возглавляемой США международной военной коалиции в стране, сообщила газета Jerusalem Post со ссылкой на заявление представителя иракских вооруженных

сил Яхьи Расула. Предполагается, что диалог начнется уже 11 февраля. Переговоры о выводе из Ирака подразделений западной коалиции, возглавляемой США, стартовали в январе. Однако менее чем через 24 часа трое военнотру-

жащих США были убиты в результате нападения в Иордании, которое, по словам Соединенных Штатов, было совершено поддерживаемыми Ираном группировками боевиков в Сирии и Ираке, отметила Jerusalem Post.

Барзани и Эрдоган обсудили последние события в Ираке

Премьер-министр Курдистана Масрур Барзани 13 февраля встретился в Дубае с

президентом Турции Реджепом Тайипом Эрдоганом, чтобы обсудить последние события в Ираке.

В ходе встречи лидеры подчеркнули важность расширения сотрудничества и координации как важнейших мер в сохранении безопасности и стабильности Ирака и региона в целом. Об этом говорится в заявлении канцелярии премьер-министра Барзани.

Курдский лидер подчеркнул взаимную заинтересованность в укреплении прочных связей между Курдистаном и Турцией, признав решающую роль сотрудничества в решении общих проблем и содействии процветанию в регионе.

Премьер-министр Курдистана находится с официальным визитом в Дубае и принимает участие в Саммите мировых правительств по приглашению вице-президента ОАЭ, премьер-министра и правителя Дубая шейха Мохаммеда бен Рашида Аль Мактума.

КРГ и "КОИСА" подписали Меморандум о взаимопонимании по образовательному проекту на сумму 12 миллионов долларов

8 февраля в Эрбиле министерство образования Регионального правительства Курдистана (КРГ) подписало меморандум о взаимопонимании с южнокорейской "КОИСА", ини-

цировав проект стоимостью 12 миллионов долларов в секторе образования.

На церемонии подписания присутствовал министр образования КРГ Алан Хама Саид, глава департамента иностранных дел КРГ Сафин Дизаи, постоянный представитель "КОИСА" в Эрбиле Ко Хисок, посол Южной Кореи в Эрбиле Сынчеол Лим и высокопоставленные курдские чиновники. Целью проекта является ремонт 20 школ в Эрбиле и создание учебного центра для учителей. "КОИСА" выделит около 11 миллионов долларов на эти образовательные инициативы. Дополнительный миллион долларов будет выделен на проекты министерства культуры и молодежи Курдистана. Курдские представители выразили благодарность Южной Корее за ее последовательную поддержку после смены режима в Ираке в 2003 году. В конце января "КОИСА" подписала еще один Меморандум о взаимопонимании с министерством здравоохранения КРГ по проекту, посвященному ранней диагностике рака, что свидетельствует о разнообразном участии агентства в проектах развития в Курдистане.

Отношения между корейским правительством и Иракским Курдистаном начались в 2004 году, когда Южная Корея развернула дивизию "Зайтун" для оказания помощи в восстановлении и развитии Курдистана.

ДИПЛОМАТ

№ 06 (566) 09 - 15 феврал 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Премьер-министр Барзани выступил на Всемирном саммите правительств

12 февраля премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани выступил на Всемирном саммите правительств в Дубае. Курдский лидер также подчеркнул важность того, чтобы

на Масрур Барзани выступил на Всемирном саммите правительств в Дубае.

В своей речи под названием "Переосмысление развития и экономики будущего" премьер-министр Барзани подтвердил, что Курдистан остается фактором регионального мира, безопасности и процветания.

"Как я уже говорил ранее, здесь и в других столицах, Курдистан никогда не представлял угрозы ни для кого в регионе. Мы являемся фактором мира и стабильности, и мы хотим, чтобы региональное поведение было основано на взаимном уважении и интересах", сказал он.

Премьер особо подчеркнул право народов на самоопределение: "Люди стремятся к праву определять свою

судьбу, как индивидуально, так и коллективно. Самоопределение является движущей силой человеческой природы, и нам необходимо предоставить гражданам среду, в которой они могут процветать".

Курдский лидер также подчеркнул важность того, чтобы

международное сообщество не закрывало глаза на источники угроз, которые могут совпадать с корыстными интересами, а также то, что Курдистан платит высокую

цену за свою позицию на региональной арене и что всем сторонам крайне важно работать вместе, чтобы защитить региональную безопасность и стабильность в усло-

виях нынешнего кризиса. По специальному приглашению вице-президента ОАЭ 11 февраля премьер-министр Барзани отправился в Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ) для участия в саммите, который продлится до

14 февраля. Параллельно с саммитом курдский лидер принимает участие в различных дискуссиях с арабскими, региональными и международными чиновниками, интеллектуалами и лидерами бизнеса. Так, на встрече с президентом Объединенных Арабских Эмиратов шейхом Мухамедом бен Заидом Аль Нахайяном, курдский лидер подтвердил приверженность Курдистана укреплению связей с ОАЭ. Стороны подчеркнули важность углубления существующих отношений и договорились повысить уровень двустороннего сотрудниче-

ства во многих секторах. В ходе встречи премьер-министр Барзани выразил соболезнования президенту и народу ОАЭ в связи с потерей трех солдат Эмиратов и одного солдата Бахрейна в результате недавнего террористического нападения в Сомали. Атака, ответственность за которую взяла на себя связанная с "Аль-Каидой" группировка "Аль-Шабаб", была направлена против миротворческих сил, дислоцированных в регионе. Саммит мировых правительств служит глобальной платформой для обмена знаниями между правительствами, созданной в 2013 году под руководством шейха Мохаммеда бен Рашида Аль Мактума, вице-президента, премьер-министра ОАЭ и правителя Дубая.

Стороны подчеркнули важность углубления существующих отношений и договорились повысить уровень двустороннего сотрудниче-

ства во многих секторах. В ходе встречи премьер-министр Барзани выразил соболезнования президенту и народу ОАЭ в связи с потерей трех солдат Эмиратов и одного солдата Бахрейна в результате недавнего террористического нападения в Сомали. Атака, ответственность за которую взяла на себя связанная с "Аль-Каидой" группировка "Аль-Шабаб", была направлена против миротворческих сил, дислоцированных в регионе. Саммит мировых правительств служит глобальной платформой для обмена знаниями между правительствами, созданной в 2013 году под руководством шейха Мохаммеда бен Рашида Аль Мактума, вице-президента, премьер-министра ОАЭ и правителя Дубая.

Парламент Ирака обсудит недавние нападения

Сегодня иракский парламент планирует обсудить недавний всплеск нападений по всей стране. Об этом говорится в сообщении законодательного органа, опубликованном в пятницу.

Сегодня иракский парламент планирует обсудить недавний всплеск нападений по всей стране. Об этом говорится в сообщении законодательного органа, опубликованном в пятницу.

В последнее время Ирак подвергся множеству нападений, в том числе тех, которые приписывают иранскому "Корпусу стражей Исламской революции" (КСИР) вместе с его доверенными лицами, а также атак Соединенных Штатов на поддерживаемых Ираном ополченцев.

Эти нападения вызвали резкое осуждение со стороны иракских властей, в том числе лидеров Курдистана, где иранский ракетный удар 15 января привел к гибели шести мирных жителей.

В ходе отдельного инцидента в среду в 21:30 был нанесен удар беспилотника по автомобилю в багдадском районе Русафа, в результате чего погибли Абу Бакир аль-Саади и Хадж Аркан Алиави, лидеры "Катаиб Хезболлы".

Военный представитель премьер-министра Ирака Мухаммеда ас-Судани Яхья Расул осудил удар, подчеркнув, что он нарушает суверенитет Ирака, и раскритиковал возглавляемую США коалицию за нападение.

Центральное командование США сообщило, что один из лиц, подвергшихся удару, принимал непосредственное участие в планировании и осуществлении атак на силы США в регионе.

С момента начала конфликта между Израилем и Хамасом в секторе Газа в октябре прошлого года возглавляемая США коалиция столкнулась с более чем 160 нападениями, ответственность за которые часто возлагается на поддерживаемых Ираном ополченцев.

3 февраля американские военные нанесли удары по более чем 85 объектам в Ираке и Сирии, в результате чего погибли по меньшей мере 13 членов поддерживаемых Ираном вооруженных группировок в Сирии и 16 в Ираке.

Как было заявлено, эти удары - ответ на гибель трех солдат резерва армии США на удаленной базе США в Иордании 28 января в результате атаки беспилотника, осуществленной поддерживаемой Ираном группой иракских ополченцев.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

XÜDAN İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500